

ארטן

ארתון

בן יוספה ואי"בי שוורצמן

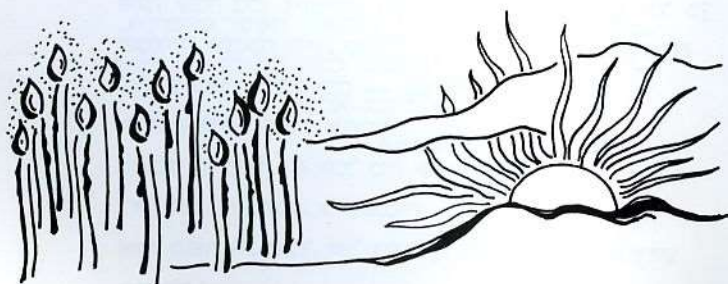
נאָלד-כ"א אדר תש"ו 15 מרץ 1955

נפ' - י' באדר ב' תשל"ח 19 מרץ 1978

כפר הנשיא

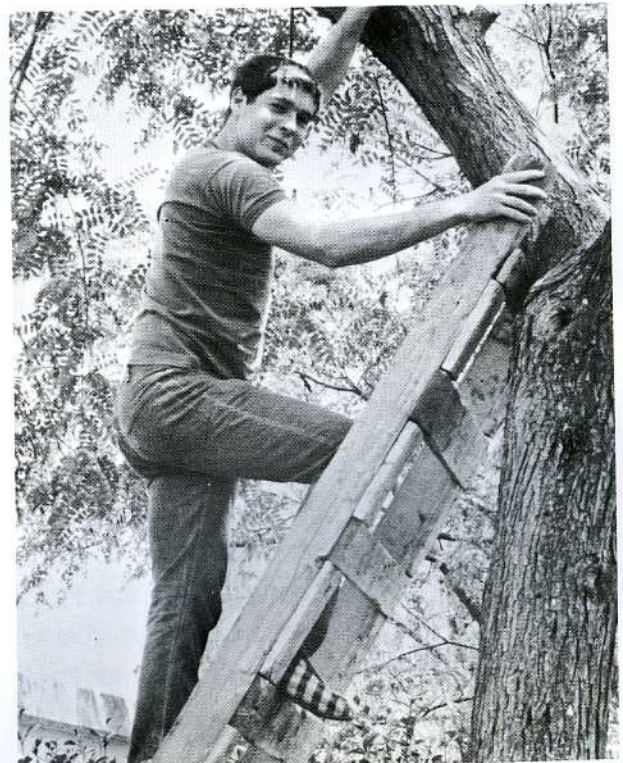

יום הולדת שמח אי-שם בלבנון לשורצי,
 הסמך, המ"פ לעתיד,
 האזרח לעתיד, הירושלמי לעתיד,
 הגיאר לעתיד,
 המשקיע,
 השם (ז...),
 היפה,
 החכם,
 החתיך,
 הנחמד,
 המושך,
 המגרה בגברים,
 המושך כל עיני הבנות בזכות הליכותיו הנאות,
 דמיונו הפורה,
 כושרו האינטלקטואלי,
 האינטליגנטי,
 האקטיבי, האינטואיטיבי, היוצר,
 כושרו המנהיגותי הכריזמתי המרשים.
 יאללה, תיגמרו שם מהר ותחזרו כבר כדי שנוכל
 לחגוג זאת ביום הולדת עצמו ולא באיחור.
 מתגעגעת.
 נטע.

צהרי יום כיפור — משום מה, אני נוטה להדליק את הרדיו בכל שעה לשמוע שהכל בסדר. אימת המלחמה מלפני שש שנים עדין לא נטשה אותי וכאילו מחזיקה אותי עירנית ומוכנה. העיתונים של כיפור אף הם לא נותנים להדחיק את הכל פנימה — וסיפורן של משפחות שכולות מוציא ממני את כל הכאב והצער החוצה, בבכי שהולך ונעשה היסטרי עם הזמן. איזה עולם מזורג — לשבת ולחכות למת שיחזור במשך השנים — ואיך לא ?

אני לבד יומניק — ואין נפש בעיר ואולי מוטב כך ביום שכזה — שיתנו לבכות בשקט ולכאוב בדממה. הכדורים ממסטלים יותר מתמיד ואני חיה בהזיה הרודפת אחותה.

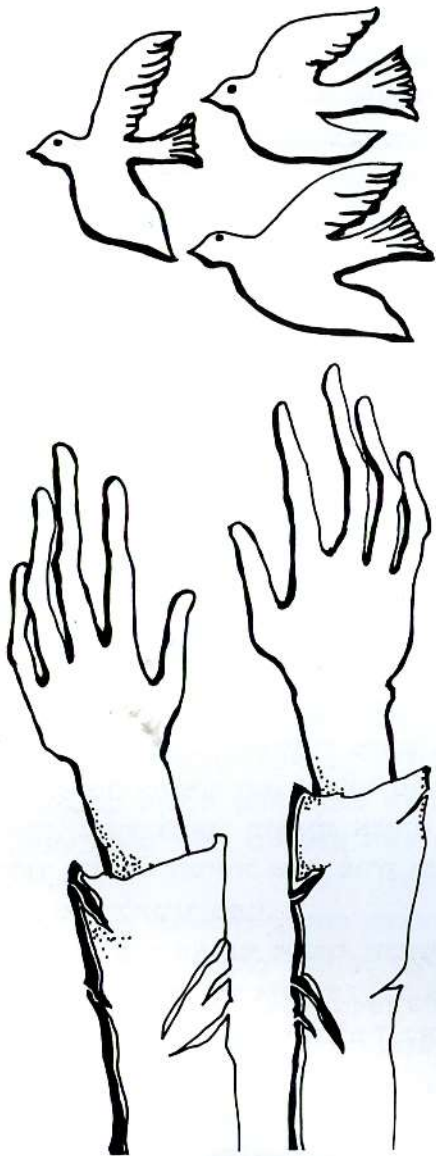

רוצה לכתוב לשוורצמן — כמה שבעצם הוא לא מפסיד כלום כשאנינו — כי ממילא הכל נופל — כושל ונרקב — אבל מה זה בעצם לעומת האפשרות לראות, לנשום והעיקר לאהוב ואכן שוורצמן, יש עוד כאלה שעושים את זה והם מאושרים בתוך עולמם הפנימי כל עוד לא ייצאו לחפש את החוץ.

מעניין בטח להיות אחד מלמעלה ולהביט מטה אל הפשוטים הנאבקים מידי יום ביומו בשאיפתם להגיע לחיים טובים יותר, מי באמונה, מי במעשים טובים כצדיק — ומי בכספו — איך זה ? תגיד כבר ! — רק משהו ! לפעמים נדמה שאם ארים רגע ראש למעלה אראה אותך, עם החיוך הנפלא, אבל אז, תגוז, תמוג כעשן ואומר לעצמי שכנראה חלמתי ולא ראיתי, ככה לפחות אני עם הראש למטה אבל מאמינה שאתה שם.

שמתי תקליט של ליאונרד כהן — כמו ציפור על התייל, כמה ששברנו שנינו ת'ראש בגלל השיר הזה — אתה אמרת שהתרגום שלך הוא נכון ושאבא שלך בדק את זה, ואני טענתי שראיתי תרגום מדויק מזה בספר — אבל הסכמנו ששלב תואם יותר את הקצב והיכולת שלנו, מאז — שוורץ, השיר הזה הוא שלך — כן, הוא פשוט שלך-שלך כי עבדת עליו במשך שעות וימים, למדת אותו את משמעותו ולמדת לאהוב אותו. כל כך הגדלת לעשות, כמה גאוה היתה בלב שזה עבר בלי זיופים, הפסקות, ובכלל היינו כל כך צעירים ונראה היה כאילו דבר זה, תוכנית זו, היא בראש מעייני העולם — צעירים ללא כאב, חרטה ובכייה של אובדן.

"אבל חי זמר זה וכל מה שבי שוגג כוזב
כי אגבר על הכל, כי אגבר"
אלו השורות שלך, של דמותך, והשיר כולו מוקדש רק לך :

כציפור על התיל
 כשיכור במקהלת ליל,
 דרור ביקשתי חפשי ומשולח.
 כבספר-העש, כאביר מספר לא חדש
 כל חי לך הצלתי, רק לך
 אם גם, אם גם הייתי כועס
 את תסלחי, קיוויתי הגבירה:
 אם גם
 כיזבו שפתיי כל כך —
 הלא תדעי, קיוויתי כי לא לך.
 כתינוק בן יומיו,
 או כראם מקרין בזעמו —
 התנכרתי לכל שרק בא.
 אבל חי זמר זה
 וכל מה שבי שוגג כוזב,
 כי אגבר על הכל
 כי אגבר.
 קבצן שעון על מקל עץ
 ראו עיני
 ושח לי "אל נא תבקש יותר מדי"
 ואישה יפה משחור דלתה שבחדר
 קראה אלי, היי למה לא לרצות יותר?
 הו — כציפור על התיל
 כשיכור במקהלת ליל,
 דרור בקשתי חפשי ומשולח.
 ובאמת, למה לא לרצות יותר?
 אוהבת אותך.
הדסה.

אז ככה זה אצלנו, המורים — המחנכים, אנחנו עובדים בכיתה-חברה כלשהי, עובדים עם ילדים כאלה ואחרים וכל כולנו נתונים באותה שנה מסוימת אך ורק בבעיותיהם. שמחים בשמחותיהם הקטנות והגדולות. גאים בהצלחותיהם, עצובים ונכזבים בכשלונותיהם, לו גם בקטן שבהם.

יש ואנחנו כועסים, רוגזים, מוטרדים כאשר משהו שנראה לנו כ"יכול, אך אינו עושה מאמץ". חוששים מחוצפנים וטרדנים פן יאמצו להם אורח חיים של תקפות. מחפשים נזירים דרכים לעזור, ליעץ להיות כקיר איתן (גם שלא תמיד זה מה שהננו) לכושלים ואובדים בדרכם. מתלבטים כיצד, בדרך עקיפה, שחלילה לא יהא זה מעין הטפת-מוסר, להפנים ערכים, להציב מטרות ואתגרים, שיהיה טעם לדברים: לעורר ולעודד את הייחודי-אנושי שבכל אחד ואחד מהילדים/תלמידים.

הדרך זרועה מכשולים ומכשלות. מה רבים התלמידים שפשוט "פספסנו" אותם ולא הגענו עדיהם. מה מעטים הם, מעטים מדי, לדאבוני, כאלה, ממגע ראשון מוצאים אליהם ואתם את הדרך לדושיח המיוחל שבין מורה ותלמיד, בין אדם צעיר למבוגר ממנו.

ארנון ז"ל היה מאותם מעטים, שכמעט ממגע ראשון, בכיתה ט' (או אולי ח'? כבר איני זוכרת) ידעתי: אל נער כזה, חבר ותלמיד כזה התפללתי, אתפלל תמיד.

כי ארנון ז"ל, למן הרגע הראשון בו עשינו הכרות, בבואו עם קבוצת בני כפר הנשיא ל"מבוא הגליל", שבה את ליבי בחיוכו. (שאלתי: ממה זה, השם "ארנון" באופנת כבר הנשיא? — כי היה עמנו אז גם ארנון וטרמן ז"ל, וארנון ש. ז"ל; חייך ואמר

— "אני מהעיר אל הכפר!")

לימים נוכחתי שחיוכו לא היה מלשפה ולחוץ, שכן היה באמת נער הנכון בכל עת לעזור לזולת, מעל ומעבר ל"חובות". (הייתי מכנה אותו, בנפשי "נער חובת-הלבבות") — היה זה נער כלבבי, שבעצם אולי בכלל לא היה זקוק לי משום שהיה קרקע פוריה לקלוט ולעבד רעיונות וחידושים. יוצרני בעצם דרכו הלימודית ויחסיו החברתיים כאחד: אחד שלא נח על שמריו ושנא תשבחות מילות הלל.

לא שלא התפרחח לעתים. (הייתי תמהה:

"אתה?" והיה עונה לי: "נו, זה קרה ...".

כאומר, "אז מה לעשות? — גם אני רק בן-אדם אני") לא שלא היו לו כלכל בני-גילו (ואחרים) עליות ומורדות, וימי התלהבות ושפל וסתם ימים אפורים בשרשרת.

אלא, שמעל לכל אלו, השכיל, והיה לו אומץ הלב האישי לבקר את עצמו ואת האחרים בנבונות וללא משוא פנים. (שהיה מחייך מדי פעם, ומתחטא). היה מוכן להתנדב ולהחליף ולקבל על עצמו גם משימות בלתי-אהודות, כמו עזרה לילד מתקשה — במקום לצאת להפסקה ארוכה יותר — תורנות, חברות בועדה, הכנת חדר הכיתה לארוע יוצא-דופן וכד'.

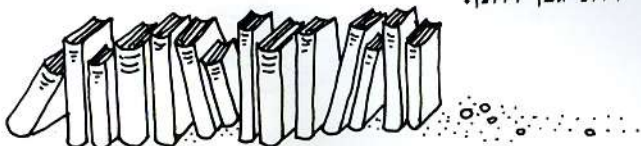
אני זוכרת בשיחות חברה, לא קלות, של טענות ומענות ושל הטחות דברים של מורים כנגד תלמידים, תלמידים כנגד מורים וכיוצא באלו הדברים (שהם מן הבלתי-נעימים בעבודתנו).

אני זוכרת אותו כיצד, בשקט ובמנעם תערובת של ילדות תמימה ובגרות-עמקות מחשבה (וקשה להסביר זאת, אך אתם, שהכרתם אותו ודאי תבינו לדברי) היה מנסה להרגיע את הרוחות, לחפש צד זכות, פשרה, דרך להמשיך.

במיוחד זכורה לי סערה של טרם טיול-שנתי, בויכוח סוער, כאשר קבוצת ילדים דרשה שיורשה לה להביא כסף פרטי לבזבזו! "אני זוכרת כי התערב בשיחה רק בשלב מאוחר למדי, ומצא, למעננו, פשרה גואלת של בין "לא תחסום שור בדישו" (טענת אחת הקבוצות, גם כשהקשר לא התאים כ"כ לנושא), ושמירה על הערך החברתי שקופה-משותפת שמו. (סוכם אז שכל אחד יתרום לאותה קופה כיד תקציבו הטובה עליו. משיירי מתנות ברה-מצוה שלו וכו', כל הנ"ל יחולק שווה בין כל ילדי הכיתה כולה, כתוספת לתקציב ביה"ס לטיול). לא הייתי כל כך שלמה עם עצם הרעיון של "כסף פרטי" וכד', אבל הבנתי שבדרך זו הצלחנו למנוע ארוע שכולו מתיחות, רכילות, קנאה וצרות עין; עצם האמון בפרט, שאכן לא יעשה לו דין לעצמו ו"יבזבז מעבר לידו הטובה של גזבר הטיול", היתה מאוחר יותר, אבן-פינה למערכת יחסים משופרת יותר. בחברה כולה שהיתה מאוד לא הומוגנית, מהיותה בנויה על ילדים בני קיבוצים ודפוסי חיים שונים אלה מהאחרים, החלה, דוקא מאותו ארוע מאוחר, לבנות את עצמו. היה זכור לי יפה גם בויכוחים הקולניים שבין ה"ריאליסטיים" ("אז בשביל מה אני צריך ללמוד ספרות — זה טוב בשביל הבנות!") וה"קומוניסטים" — ("לא רק מטומטמים אוהבים שירה!") כשהוא, שהיה, מה שנוהגים לכנות "תלמיד טוב" בשני עולמות, מנסה להסביר את הענין שיש לו אישית בשניהם כשלא אכפת לו — לפחות כלפי חוץ — מה יגידו עליו "הריאליסטים-הפייטריים"! אני זוכרת אותו במיוחד ביחסו העדין-מתחשב ובעזרתו הכמעט סמויה, אך רבת ערך לארנון וטרמן ז"ל, שכבר אז היה נכה וזקוק יותר מכל ליחס חברי, אוהד ומבין — שזאת נתן לו ארנון שורצמן ז"ל,

בעדינות ובעקביות שרגשוני כל פעם מחדש. גורלו של מחנך, כי בסיום תקופה "חנוך כיתה" מסוימת, הוא ניתק מחניכיו — תלמידיו. במקרה שלי, כאשר התלמידים עזבו את "מבוא הגליל", ואני לימדתי רק שעות ספורות בעמק החולה, כמעט שניתק הקשר לגמרי. ניסיתי לעקוב אחריו, כאחרי שאר "ילדי". שמעתי עליו כנער, כאדם צעיר, כחייל וקצין בצה"ל. תמיד ובכל עת, מן המעט ששמעתי, נצטיירה לי תמונה של אדם צעיר היודע את דרכו שלו, וצועד בה, בעקביות אך בלא לפגוע, לעלוב, או לריב עם המתנגדים לו. דומה, שאותו חינוך ספק-קורן, מאיזו עצמת אור פנימית וספק מבויש ("שכזה אני"), שהיה מחייך לעתים כה קרובות, ליווה אותו ואותו לכל אורך דרכו, הכל-כך קצרה, להחריד. תמיד ציפיתי וקיויתי, כמו עם כל ה"ילדים" שהתרחקו, או שאני רחקתי מהם, כי נשוב ונפגש על אס-הדרכים, או לפחות נשמע על אודותם. ... עתה, אבד גם חלומי שלי. כאשר אני מנסה לחשוב כיצד ואיך היה ארנון ש. ז"ל צומח וגדל כשהוא מפתח אותן תכונות סגוליות טרומיות שלו, קשה שבעתיים להשלים עם עומקה וגודלה של האבדה. כי כל אחד מהבנים, הוא כל-כך ייחודי ויקר. כי בכל אחד ועם כל אחד בהגדעו — כה רבים החלומות שלהם ושלנו שלא באו על שיברונם. אין ספק שלמשפחתו ולקיבוצו אבד יותר מבן, אח וחבר נאמן. וכיצד ניתן להנחם?!

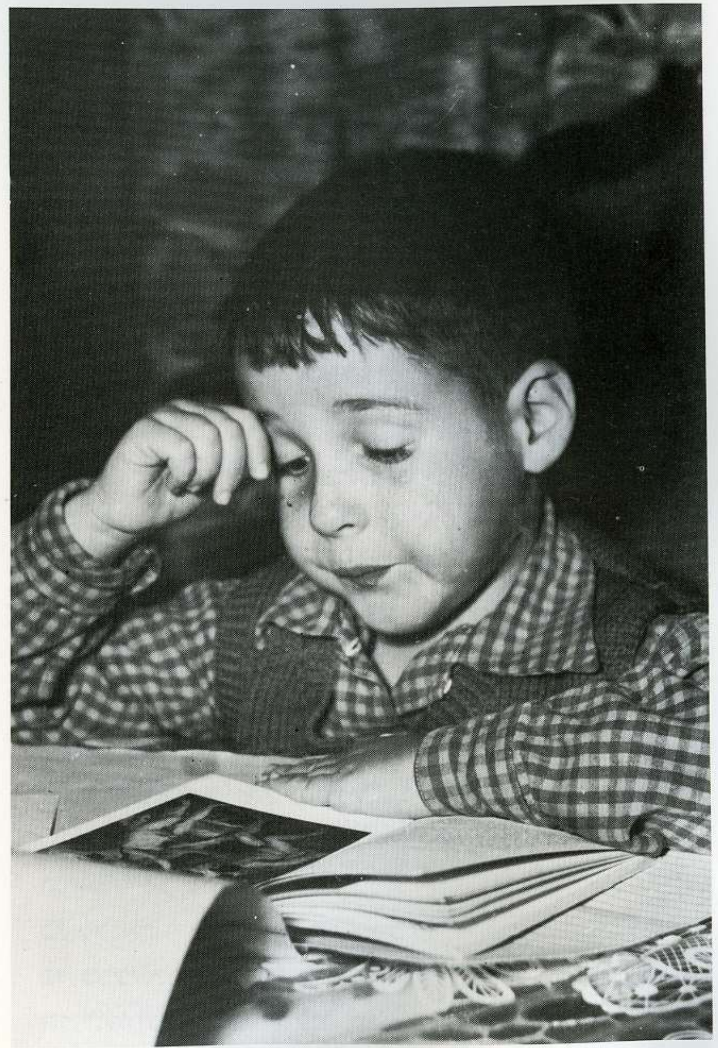
רות גפן-דותן.

ב"ה, כ"ג במרחשון תש"ס

ברצוני לעלות על הדף מחשבות שמצד אחד
מפריעות לי ומצד שני עוזרות לי. קשה לי מאוד
לחשוף את זה ; — אבל מרגיש שמוכרח.
— זו הסתכלות של אדם מאמין — בסדר מסוים,
במערכת מסועפת, בהנהגה, בכיוון. זה מאוד לא
מוחלט, זה ענין מופשט שהייתי רוצה להאמין בו.
חושב על כך הרבה ורוצה בכל כוחי להאמין
שמותו של ארנון זה לא הסוף. זה נותן לי כוח
ותכלית, מוריד מפחדינו מהסוף — האם זה הסוף?
האם אפשר להפריד בין הרוח לגוף. פה בחיים
שאנו מכירים אי אפשר להפריד, הכל כרוך אחד
בתוך השני. וקשה לראות מה רוחני ומה חומרי.
אתה נקרע בשאלה הזאת — באם יש המשך רוחני
של הנפש? אלו לא דברים שאפשר להוכיח. לא
למחשבתנו המוגבלת, החושבת שמה שנראה ונתפש
בחושינו הוא הוא המציאות היחידה שיכולה
להתקיים. עוזר לי להאמין שארנון ז"ל עדיין קיים
איכשהוא איפה שהוא.
הדברים שאני מעלה הם מודחקים בתוכי והיה
לי קשה מאוד להוציאם. מקווה שאני לא מעצבן
ומרתיח אנשים קרובים. המחשבות בוערות
בתוכי ומה שאני יכול לעשות הוא לפתוח סימני
שאלה. זו אולי הדרך הקלה ואולי תחילת
הדרך למציאת התשובה.
לארנון ז"ל אנו חייבים הרבה — לפעמים אני
חושב, יותר מיכולתנו. אנו רגשיים מאוד וזה גובר
פעמים רבות על ההגיון. אנו חייבים לו את המשך
החיים כמו שהוא רצה ושאל, למרות ובגלל שהוא
איננו איתנו. ארנון אהב את הארץ, שאף וביצע.
לו אנו חייבים את ההמשכיות, את רצון הברזל
להמשיך בכל זאת. תכליתנו היא הקשר לארץ, הבנת
שורשינו ואמונה בצדקת הדרך, אולי זה יעזור קצת
להבין למה ארנון לא איתנו.

ציון.

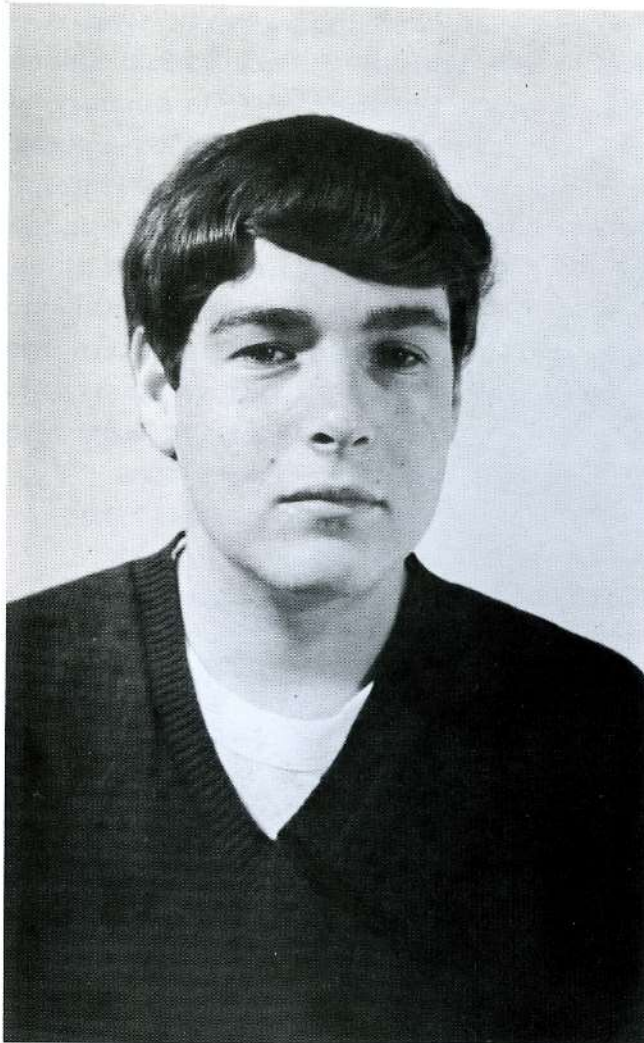
ארנון, סה"כ 5 אותיות, אבל בסה"כ קנון.
שם, אשר מאחוריו עמד אדם, ולא סתם אדם.
היו לו תכונות מיוחדות ובהחלט היה על מה
להתגאות, רק שארנון לא היה כזה.
היה מבצע את תפקידו בצורה טובה, בלי לחכות
לכל תמורה.
וכשהיה צריך לבצע כל דבר, אין בעיה, אצלו
תמיד הכל מסודר.
כעת, ינסו להמשיך באותו סגנון, אך חבל,
כי לעולם לא יהיו כמו ארנון.
אריה גדש חבר לפלוגה

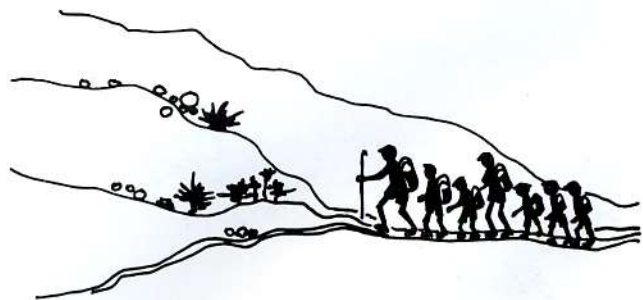
לא אוכל לשים את האצבע ממש על הפעם הראשונה
ששמתי לב לארנון. זה פשוט בא ככה עם הזמן —
ידידות שצמחה אט אט, וכך גם לאט למדתי להכיר
את ארנון על תכונותיו. את ארנון הביישן,
השקט והצנוע.
ארנון, בשלבי התפכחות מ"הקיבוץ" במשך שנת
השרות, בשעות של אחר חצות, כשהיינו יושבים על
הדשא, הרבה אחרי שכולם הלכו לישון — ארנון
עם אהבת מוסיקה, והישיבה על הדשא בשמש חמימה
של אחה"צ עם הגיטרה ושירי ארץ ישראל הישנה.
ארנון החייל, שסבל בצבא, שהיה לו קשה ולא
פעם אחת בא אלי ואמר לי שרוצה להפסיק, כי לא
יכול לשאת את ההשפלה שבטירטורים, ולמרות
הכל — הלך, המשיך — והצטיין.
ארנון של החלטיות נחושה לעשות ולהצליח,
בתור מחנך בצבא ובתור מחנך לעתיד, כאשר אחת
משאיפותיו היתה להחליף את עודד ברכוז
המסגרת של עמיעד ב'.
ארנון הטוב והמתחשב, שתמיד כאשר היה לנו
רע, היה בא ומעודד ואומר "תראו — יהיה
בסדר" או "יהיה טוב".
אך, בכל אלה היה באופן תמידי השקט והצנוע.
כזהו ארנון
יעלי

לי עם ארנון

שנה ביחד — עושה לשנים ביחד.
היתה לי שנת שרות — שנת שרות עם ארנון,
בירושלים, שנה של עבודה יחד ובילוי כאחד. ביחד,
ערב ערב במועדון שכונתי שוקק הילדים.
ילדים מכל הגליות, אך גם ה"גילויים". ארנון
עם הקטנים — כמה שהם אהבו אותו!! כולם ביחד
אותו האחד. רק הגענו לחצר המועדון — זנקו
עליו הזאטוטים, וכיסו אותו בבקשות לתשומת
הלב. והוא — מחייך חיוך רחב רחב, כזה המקמט
עיניים קטנות ... לחריץ דק ... קריץ האושר.
רגע של אושר על פניו לרגעי אושר רבים על פניהם.
וכמה שאהב לתת להם. הוא הצליח לגבש לו
קבוצת חניכים במספר פעולות חוויתיות אמיתיות.
אותנו ניסה ללמד את סוד הצלחתו לגיבוש
קבוצה. אך לא, זה לא מהנלמד. זה מה "יש בו"
ו"ההוצאה לפועל שלו" ובאהבה. הוא כל כך
ידע לאהוב. לנו — היה חבר אוהב ונעים לטיולים
קסומים — מקסימים, או לשיחה עניינית מעמיקה
בשקט, בלילה בקומונה.
הוא לא הרעיש — הוא הרגיש ...
אבל אני מרגישה ורועשת — חברה לך, אירע.

לא אמרתי לך ... חשבת, לכל דבר יבוא זמנו ...
 עתה, רק לכתוב שמשכמך ומעלה היית טוב.
 כולם הכירו זאת לא הטילו צל של ספק בכך.
 אחד הטיל בכך ספק — אתה, היה חסר לך
 לשמוע את אותן מילים שאוהב וצריך כל אדם —
 בחייו — לשמוע, שתבין — אתה מן טיפוס,
 שלא יצא ולא בא לאנשים להגיד לך במפורש במילים
 צלולות, עיניים לעיניים. אולי ... התבדלת,
 התבודדת קצת, כעין עליונות מנתקת.
 כך, שבשנים האחרונות, תמיד בדרך חייך ...
 בחוסר בטחוןך ... איזה חוסר אמונה בכוחך
 וביכולתך.

היום בא לי להיפגש איתך, לטלטלך בכתפך
 בחזקה לאמור ולהטיף, שתדע — שלא היתה כל
 הצדקה והגיון להסתגרות וההינעלות העצמית
 שלך בשנים האחרונות, בשל כל מיני רגשות של
 נחיתות.

השארית אותנו תוהים, מחפשים, פעורי פה,
 בהצטרף כבר אל ים הנצח, כל זאת בעודך גועש
 כזרם בנהרו השוצף, במלוא קצב הנעורים.
 ארנון — נזכור לך, כבתמונות הצילום שלך.
 שלך, יואב עדר.

הם אומרים שישכחו אותך, שלמרות הכל,
 הימים חולפים עוברים להם והזמן עושה את שלו.
 שכל אחד בסופו של דבר חי את חייו שלו.
 שנזכרים רק כאשר מזכירים. ואני ... ארנון, לא
 מאמין להם. כי בסה"כ חלפו 4 שנים מאז
 שהיינו ביחד שם בעיר שהיא הרבה בשבילך.
 והתמונות חולפות עוברות באיטיות לפני העיניים.
 הרי זה כאילו נכנסתי רק אתמול לקומונה שלך,
 ואתה ישבת על מזרון במרפסת והגיטרה ביד,
 וזימזמת שיר של החיפושיות. וזאת הייתה אחת
 הפעמים שבהם העדפת לשבת קצת בצד והעיניים
 מרפרפות על ה"עתיקה".

הלא תזכור את הטיולים על החומה כדי לראות
 את הזריחה. את העקשנות שלהישאר ערים עד השכם
 בבוקר ואחר כך טיול דרך הרחובות המיוותמים.
 והציפיה לבוא החמה.

ההומור שלך ... ארנון, הרג אותי. מין כזה
 אנגלי, מיוחד. חצי משפט שנזרק וכולנו על הרצפה.
 את יום השבת המפורסם אתה זוכר? איך טיילנו
 לכרמיזן לקנות קצת יין, וחזרנו מתנדנדים.
 ארנון, רציתי להגיד שאני לא אוהב את המילים
 הנמלצות של "שמירה על המולדת" וכו', אבל
 כשאני יוצא לשדה מדי בוקר ורואה איך העמק שלנו
 מתעורר, והאביב בשיאו, וריח הפרדסים עושה
 את הבן-אדם שיכור, אני יודע שנפלת שם בשביל
 כולנו, ושתדע שחשוב לי לדעת אם היית שלם עם
 מה שעשית שם, ובזה אני בטוח.

התכתוב לי בחזרה ... ?

... גלעד

מכתב זה נכתב על ידי אביו של ארנון, איבי שורצמן,
אל חברתו של ארנון לאחר נפילתו של הבן. ימים אחדים
לאחר מכן האב עצמו נפטר מהתקף לב. וזהו המכתב אשר
במקורו נכתב באנגלית:

יקירתי,

התחלתי מכתב זה מספר פעמים — אם גם לא על
גבי הנייר, אבל במחשבתי ואפילו עכשיו אין אני בטוח
כיצד לבטא את אשר רוחש בי, בתוכי.
הדברים כאן קשים מאוד לכולנו והם נעשים קשים
יותר ויותר כאשר יום רודף יום והזמן ממשיך לזרום.
אני בטוח שאת יודעת עד כמה אהבנו את ארנון,
אך בי מקננת עדיין ההרגשה שבעצם לא הכרתי ממש
את בני שלי. שמענו דברים נפלאים אודותיו והם
עשוני מתגאה בו מאוד. אילו רק ידעתי כל זה לפני
כן, יכולתי לשתף אותו ואותך בהרגשת הגאווה הזאת.
נסייתי מאוד לתת לו בית אליו ירצה לשוב בכל עת
ולמעלה מזה: לנטוע בו הרגשת בטחון. רציתי שידע
שיש לו הורים אליהם יוכל לבוא תמיד. זה היה
משהו שלי עצמי לא היה מעולם ולא רציתי שיקרה
גם לו כך. אני בטוח שהצלחתי בכך, אך כל שאוכל
לעשות הוא לקוות שאכן הוא הרגיש בכך.
אני לא הכרתי את הורי ממש מפני שהייתי רוב
הזמן רחוק מביתי בנעורי.
והיה קשה לפעמים להגיע קרוב אליו, מפני
שמעולם לא אמר הרבה אל משהו מאתנו. אבל
אולי הוא נתן אימונו בדך ואני בטוח שאת יודעת.
ארנון היה עבורי יותר מחיי שלי והיותו הבכור
עשה אותו יקר בעיני מכול.
אינך יכולה לתאר לעצמך כמה גאה הייתי כאשר
הפך לקצין.
אילו ידעתי אז מה יהיה סופו לא הייתי נותן לו
להתמסר כולו. אך אידך היה עלי לדעת?
לפני יומיים עליתי ללבנון לראות את המקום שם

אירע הכל, אבל לא אוכל לבטא זאת במלים כתובות.
אני תקווה שאראה אותך בהקדם ואספר לך על כך.
זה בשבילי ובשבילך, כי כולנו אוהבים אותך כאחת
מאתנו. כרגע אני בטוח מה יהיה הסוף. לאהוב בן
כמו ארנון זה משהו שאף לא אחד מאתנו יתגבר
על זה במהרה. זה יעזור הרכה אם "תקפצי" אלינו
מדי פעם כאשר מתחשק לך. אני בטוח שאיני
חייב לומר לך שיש לך פה בית שני וכולנו אוהבים
אותך.

נדמה לי שאני כותב הרבה מאוד מלים ואיך שהוא
אין תיאום ביניהם, אנא סלחי לי, זה בגלל הרגשתי
האיומה ואפילו מכתב זה נשמע כמו הזעקות של
אדם מטורף. הוא בא מלב שבור מאוד. אינך יכולה
לתאר לעצמך עד כמה ארנון חסר לי וביום שישי
שעבר ישבתי לי פה וחיכיתי שהדלת תפתח ושניכם
תכנסו. את תדליקי את החימום וארנון יסיר את
נעלין וישתה קפה. אבל המזל לא נתמזל לי.
השעה עכשיו שתיים לפנות בוקר ואני גמרתי זה
עתה את הברנדי, על כן אסיים עכשיו ואנסה לישון
את שארית הלילה.

כל מה שיש לי לומר שתסלחי לאיש זקן ועצוב
מאוד על כתיבתו ואם אי פעם תרצי לבוא הביתה
תהיי תמיד יותר מרצויה פה.

כולנו שולחים לך מירב איחולינו ומקווים
לראותך בקרוב.

באהבה

(אם לא אכפת לך)

איבי.

16.3.78

ארנון אהלץ!

אני לא חשבתי לכתוב מכתב, כי זה נראה דבר כל כך
קר — כל כך לא אישי. כל מיני דברים שאני מרגישה
— שאני דואגת, ואוהבת, ושאיני מתחילה כל הזמן
לבכות בלי כל סיבה, או שבאמצע שיחה הצחוק
שלי הופך בלי כל סיבה לבכי — נראים נורא לא
משמעותיים על גבי הנייר. אבל אני מרגישה כל כך
מלאה — שזה ממש צורך לכתוב.

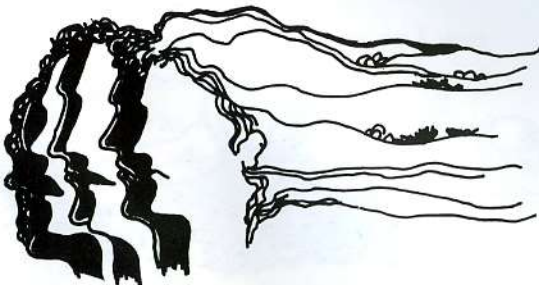
תסלח לי על הכתב (זה סתם תרוץ כי הוא תמיד
גרוע, אני יודעת) אבל כל פעם שאני חושבת עליך
דמעות מכסות לי את העיניים ואני לא רואה מה
שאני כותבת. ונוסף, יש לי נזלת נוראית — וכאבי
ראש, כנראה שבאמת נדבקתי ממך.

אני לא יודעת אם המכתב הזה יגיע אליך — אני
רוצה ללכת מחר לנטע ולראות אם היא בבית —
ולתת לה את המכתב, אולי היא תוכל איך שהוא
להעביר אותו אליך.

זה נורא מוזר איך כל הדברים שהיו פעם בעיני כל
כך חשובים, נראים תפלים. העבודה והלימודים בכלל
לא מעניינים אותי. אין לי סבלנות להקשיב לכל
מיני סיפורים של אנשים שונים. אני כל הזמן חושבת
איפה אתה כרגע, ואם אתה זהיר — הבטחת,
תזכור !!! ומתי כבר נהיה ביחד.

דברתי עם אבא שלך השבוע. ביום רביעי — כבר
הרגשתי שאני משתגעת, אז הלכתי לדירה של אביבה
משם ענה לי איזה אנגלי ובקשתי שיגיד לאביך
שיתקשר אלי. אמרתי שזאת ברוריה. הוא שאל מי?
אז אמרתי: תגיד חברה של ארנון. אז הוא אמר —
אה, ברוריה. לא שאלתי מי זה — כי התביישתי.

בקיצור, אבא שלך התקשר אחרי שלושת רבעי שעה
בערך. ובנתיים, אל תשאל מה חשבתי עליו. אני
נורא רעה — ומרשעת, אתה יודע את זה.
אבל באמת — נורא דאגתי שלקח לו כל כך הרבה
זמן. ובנתיים אני כבר תכננתי את כל הנקמות
שלי. זה מצחיק עכשיו לחשוב על זה.
הוא היה נורא נחמד — ואמר שאם ישמע משהו
יתקשר, אמרתי לו שעדיף שלא ישמע כלום.
בקיצור, הוא אמר לי מזל טוב. שאלתי למה והוא
אמר שזה יום ההולדת שלך. זכרת בכלל? אז קניתי
לך תקליט מתנה. אבל אני לא אגלה לך איזה.
בשביל זה תצטרך לבואי כבר הביתה. אז אתה רואה
— כדאי לך לבוא מהר. נכון? נכון. ולא רק בגלל
זה. בגלל עוד אלף סיבות טובות, שהעיקריות שבהם
שאני מתגעגעת ורוצה כבר נורא נורא לראות
אותך.
אז בוא כבר, נו ...
באהבה רבה.
רוריק.

It seems to me that I am writing a lot of words and somehow they do not fit together, lent forgive me, it's because I feel way way down and even that this letter sounds like the grovings of madman it comes from a very broken heart. You cannot imagine how I miss Arnon and last Friday I was sitting here waiting for the door to open and for both of you to walk in. For you to put on the heater and Arnon to throw his boots off and have a coffee. But no such luck.

It's now two in the morning and I have just finished off the brandy, so I'll close now and try to get a night's sleep.

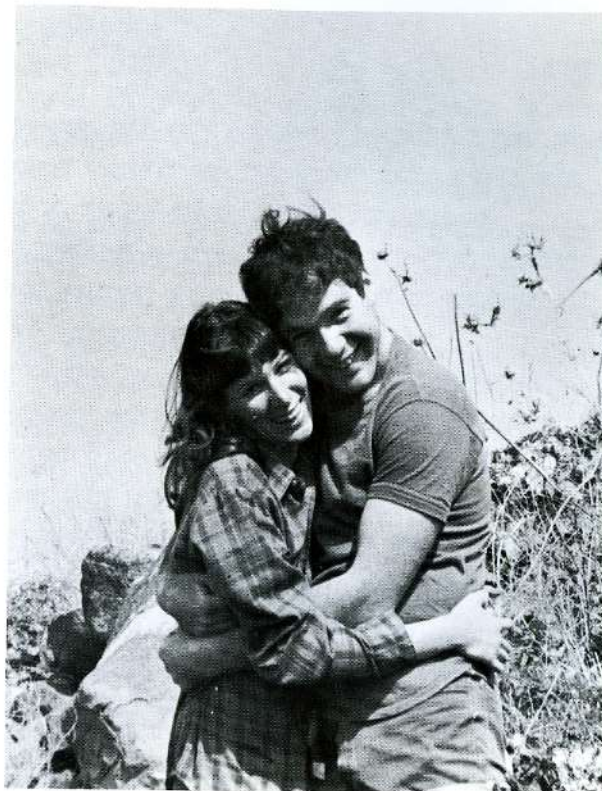
All I can say is that forgive the writings of a very sad old man and if you ever want to come "home" you are always more than welcome.

We all here wish you all the very best and hope to see you soon.

(if you don't mind) with love

Abie

6.4.78

I have started this letter a number of times even though not on paper but in my mind and even now I am not sure as to how to say what is within me.

Things here are very hard and for all of us, are getting harder from day to day as time goes on. I am sure that you know as to how much we loved Arnon but yet I still have the feeling that I really never knew my own son. We have heard some wonderful things about him that made me very proud of him. I only wish I could have known about all this before and shared my pride in him with him and you together.

I tried very hard to give him a home he would want to come back to all the time and more than that give him a feeling of security. I wanted him to know that he had parents he could always come to. This was something I never had and I did not want that it should be the same. I am not sure if I was successful or not but all I can do is hope that he had that feeling.

I never really knew my parents as I was away from home most of my youth and some-times it was hard to get through to him as he never said very much to any of us. But maybe he confided in you and I am sure that you know.

Arnon to me was something that was more than my whole life to me and being the eldest, he meant everything to me.

You cannot imagine how proud I was when he became an officer. Had I known then what would be the end, I would never have let give his all. But how was I to know?

I went up to the Lebanon two days ago to see where it all happened, but I cannot put it down in words. I hope that I'll see you soon and tell you about it. It is something we should all be proud of those who knew him.

We here at home miss you very much and all hope that you are well. Yosepha is completely broken and so are the kids. Yosepha is blaming herself and cries all the time.

This is for him and you both as we all loved you as if you were one of us. At the moment I am sure as to what will be the end. To love a son like Arnon is something none of us will ever get over very soon. It would be a great help if you would "pop" in from time to time when ever you feel like it. I am sure I don't have to tell you that you have a second home here and we all love you like our own.

האמנם, זה הכל בעבר?
האמנם?
איך נפלו גיבורים
כציפרים.
ואנו שנשארנו בחיים
כל כך חסרי אונים.
אולי יש עוד צבא,
אולי אגודה,
של הולכים
— נופלים
— חיילים.
והכל ככה פתאום.
ליאור

בלילה לח וקר
החשתי חרש צעדי
לעבר יעדי
והמחר במחשבתי
רווי יאוש וצער,
מוזר הדבר
כי תוך זמן כה קצר
עלינו לשוב אל עצמנו
אל נשמתנו אל פסק דיננו
מדוע זה כך?
מדוע נוכרח?
הבא הקץ על אושרנו התוסס?
אולי אם תחלופנה שנים, נאמין
שצעירים היינו בכדי להבין
דרכי המוות והחיים

ועתה — עם חלוף השנים
עם הגורל נשלים
אך — בזרועותיך לבסוף
אדע כי אין זה הסוף
אדע כי אלה הם נעורי אהבתנו
בשורת ראשית התחלותינו ...
כרמית

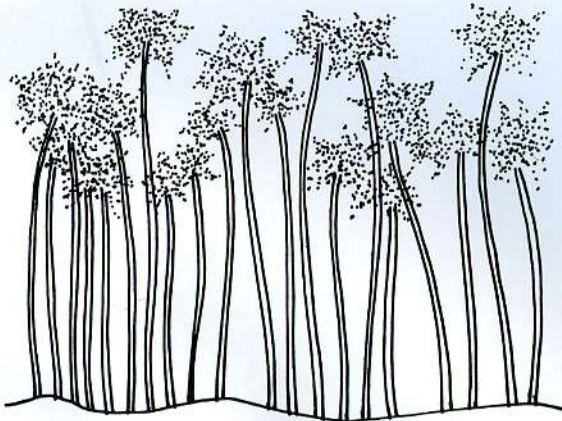

מי ישכח את השיחות של שבת על הדשא שלפני
חדריך, לצליליו של ויואלדי, ואת הכעס שבער בתוכך
על שלא עושים מספיק בגבול, על שלא פועלים נגד...
סוף כל סוף ניתנה לך ההזדמנות לפעול והלכת.
הלכת אבל אתה כאן עמנו.

כל אחד עם פצעו וכאבו. ואתה תהיה עמנו היום,
מחר ובמשך כל השנים הבאות. כי "אנחנו" בלעדיך,
זה לא "אנחנו".

לכם ההורים, סבתא, ליאור וכרמית. ולך ברוריה
שכבר הפכת לחלק מאיתנו. אנו עמכם, כאבכם כאבנו
ואנו מרכינים את ראשנו.

רק הדמעות תבטאנה את המתחולל בקירבנו.

כשאומרים ארנון, מיד חושבים על השקט שאפפו
תמיד, בת השחוק בעיניים, הצניעות והענוה. כזה היית,
שלנו, אך מתחת לשקט והצניעות היה רצון של
ברזל לעשות ולהצליח. כבר מהתחלה, מהיום שבו
הגעת אלינו, היית קצת אחר, רציני ובוגר יותר, עם
זאת שתמיד הסתכלנו עליך מלמטה למעלה התקבלת
לחברתנו בצורה חלקה והיית לאחד מאתנו תוך
זמן קצר.

בלימודים, זה בא לך ככה בשקט, בלי להתאמץ.
בשנת השרות, במוסיקה — בנגינת הגיטרה, למרות
העובדה שהחוש לא היה והיינו צריכים לזמזם
עמך, בשביל שלא תזייף. בפרט התבטא הרצון להצלחה
בצבא, מיד עם התנדבותך לצנחנים.

כשנעשית מאגיסט בפלוגה, אתה מעולם לא
הוצאת הגה. טורטרת, סבלת, אך למרות זאת
המשכת בשקט. היית בא הביתה כשאתה
בקושי הולך, עם רגליים נפוחות וידיים שחורות,
אך הגאווה קרנה בשקט — "אני מגיסט" ואז לקורס
מכ"ם, בו סיימת מצטיין, והלאה לקצונה וגם
שם מצטיין.

בהדרכה, אחר כך, הצלחת בצורה מפתיעה למרות
העובדה שכל חניכך עמדו כבר בפני השחרור.

שלום לכולכם !

נורא חבל שלא באתם, דוקא נורא רציתי שתבואו, אבל לא נורא, סה"כ פה די זיפת אבל די קל.

למרות החריות הגדולה שפתאום נוחתת עלי דוקא פה בגזרה, תחשבו שבעצם אני שומר עליכם. משונה קצת, לא ? פתאום אחרי הרבה שנים היוצרות קצת מתחלפות : במקום שאתם שמרתם עלי, עכשיו אני שומר עליכם. זאת הרגשת

אחריות נוראית ויפה כאחת (אני קצת גאה בעצמי). הבעיה היחידה היא שאני כבר לא רגיל להשאר בשבתות בצבא, פשוט נהייתי פזמני'ק (תשאלו כל אחד שהיה בצבא מה מובן המילה ותבינו) מה עוד שפתאום אני מרגיש כמה אני מתגעגע לרוריק ולבית ולחדר שלי ולכל הדברים מסביב. לא נראה לי שאני אחתום עוד למרות שיש עוד הרבה לשרת. פשוט אני לא בנוי בשביל הצבא, וכשאני חושב לפעמים על מה שמחכה לי אחרי הצבא, אז הדרך עוד כל כך ארוכה ליצור ולראות ולבנות דברים יפים, שכל הזמן חשבנו עליהם, שפשוט לא נראה לי איך אבילה את כל הדברים האלה בשנים שנשארו לנו. טוב, אז זהו הורים יקרים, שתהיו לי בריאים, נורא מתגעגע. המון נשיקות. ארנון.

שלום אבא ואמא !

היו לנו אתמול מבדקים ולא התקבלתי, בכל אופן אני צנחן.

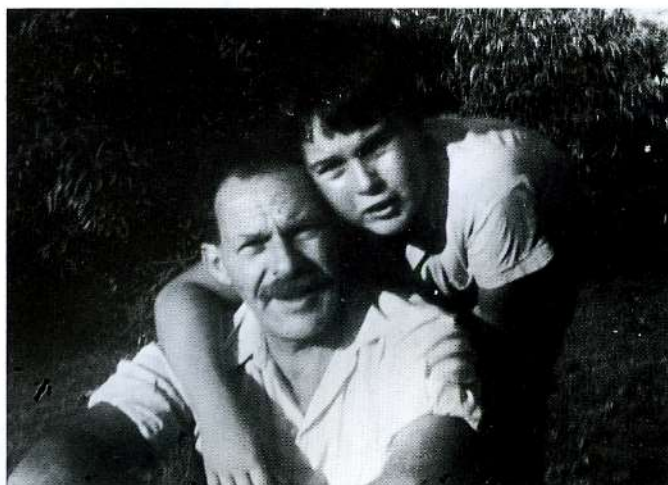
קשה מאוד להסתגל לצבא הזה. כשמתגייסים כל הערכים והפטריטיזם פתאום נגמרים וכל מה שנשאר זה קיטורים. בייחוד אחרי שנת שרות קשה מאוד.

לא מבחינה פיסית כי אם רעיונית. אני לא יודע מתי אגיע הביתה, בכל אופן אני מבקש שתשלחו הרבה מכתבים. המכתבים יותר חשובים מהחבילות, אז נא לכתוב הרבה. ואפשר גם לשלוח חבילות אם אתם יכולים תנסו לשלוח לי גם כסף כי הוא פשוט נגמר. אתם יכולים לבקש מפנינה כסף בשבילי.

אז זהו להפעם שלום ולהתראות.

באהבה.

ארנון.

לכל המשפחה !

מה שלומכם שם בבית? בטח נחמד מאוד במשק, ביחוד באביב, כשהכל פורח ונחמד. האם כבר התחיל חופש פסח? אצלי המצב רוח די מחורבן. אפשר להגיד, שביום ראשון כשהגעתי לכאן, הגעתי בלי טיפת חשק ומצב רוח. כל כך לא התחשק לי לחזור, שאין לכם מושג. בקורס עצמו די מבלבלים את המוח ובסה"כ די קשה גם מבחינת כל היתר. ישנים מעט מאוד ועובדים קשה, אבל לא נורא, מאידך יש לנו חברים נחמדים מאוד: 6 בחדר, כשיש ארונות, מנורות לילה, אצטבאות ושולחן בניגוד למה שלא הייתי רגיל קודם בצבא. ישנם פה הרבה קיבוצניקים והרבה חבר'ה נחמדים, כך שאני מקוה איכשהו לגמור את הקורס. על כל מקרה, במידה ונגיע לכך, אז מסדר סיום ב-13 לאוגוסט. אנחנו אמורים לצאת הביתה ביום רביעי לסדר עד יום ראשון, כך שאני אהיה 4 ימים בבית וסה"כ זה יהיה פרס רציני ביותר. זהו, תכתבו מהר והרבה, להתראות והרבה אהבה. ארנון.

שלום אבא ואמא יקרים !

מה נשמע בבית? מה קורה עם ליאור. תגידו לו שלא כדאי לו להתגייס ושיחכה עד שאני אוכל לדבר איתו ושלא יעשה שטויות. אחר כך הוא יצטער על דברים שלוש שנים וזאת תקופה נורא ארוכה ולשנות מקומות בצבא נורא קשה, אז כדאי שיחכה ולא יתגייס עדיין.

לגבי מה שאתם יכולים לעשות, זה לשלוח הרבה חבילות, מתי שנצא הביתה אני לא יודע, זה כנראה יקח עוד הרבה זמן, אז להתאפק ולהחזיק אצבעות. תשלחו "דברי הכפר" ו"אגרת" אם יש, ולגביך אבא אם יש איזה פלייבוי צעיר להעלות את המורל, אז נא לא להתבייש. מה שחבל הוא שלא לקחתי את הגז שלי, אבל אל תשלחו לי בדואר, אלא תחכו שאני אגיע הביתה ואקח את זה. אל תבואו לבקר, כי אני לא נמצא באותו המקום שהייתם שם. תבררו מה עם החדר המיועד שלי. וגם אל תשכחו לכתוב כמה מילים בכל חבילה, זה אפילו יותר חשוב מהאוכל.

אז להת...

באהבה

ארנון.

תשתדלו לשלוח בשבוע הקרוב גם את "דברי
 הכפר" וגם את "האיגרת". כנראה שאגיע הביתה
 ביום שישי, שום דבר לא בטוח, אז נא לא
 להתאכזב במידה וזה לא יהיה כך. מה שכן,
 כנראה שעוד חודש תהיה לי רגילה (הגיע הזמן).
 לגבי ליאור, תדעו לכם שזה הדבר הטוב ביותר
 שהוא עשה כשהוא נסע לחודש מהבית. תזהרו
 מאוד לא לנדנד לו יותר מדי, כי הוא נורא רגיש
 לזה ולפני שהוא נסע הוא ביקש ממני להגיד
 לכם את זה, דבר שלא עשיתי אז אני כותב לכם
 את זה עכשיו. פשוט להבין אותו ולקבל את כל
 מה שהוא עושה. הוא כבר מנש ילד גדול ומבוגר
 לדעת מה שהוא רוצה. ד. א. האם הוא כבר
 חזר? אם כן אז נא למסור לו ד"ש חמה וכדאי
 שאני אראה אותו עוד לפני שהוא מתגייס.
 טוב, הורים יקרים להת. בקרוב.
 נשיקות.
 ארנון.

שלום אבא אמא וכל השאר!
 קודם כל הכי חשוב: תשלחו לי מהר את שתי
 תמונות הפספורט שלי שאבא צילם, אני צריך
 אותם דחוף.
 קיבלתי את החבילה, תודה רבה, היא היתה
 על הכיפא'ק.
 אין לכם מושג איזה מין מצב זה שגם שישי
 היום ואצלנו כאן הכל אותו הדבר, כמו באמצע
 השבוע: אותה פעילות שיגרית של נפסקת
 אף פעם לא בשבתות ולא בחגים, מין מצב שכזה
 משונה ומרגיז. וכשחושבים על הבית, מיד
 מתמלאים געגועים עזים. אבל מה, כנראה שתוך
 חודש אתחיל להגיע מחדש כל שבוע הביתה
 וזה מצב טוב.

שלום הורים יקרים!
מה נשמע בבית? אני מוכרח להתנצל על כל
הבלגן שאני מארגן לכם עם השעון והנעלים של
אבא. אבל אני מקווה כמה שיותר מהר
להתארגן על החדר ואז להיות לגמרי לא תלוי
בכם מבחינת דברים, כך שלא יהיה בלגן יותר.
עברו עלי יום וחצי נהדרים: מזג אויר חלום ויוצאים
לרוץ בחוץ, ובא לחץ לרוץ בלי הכרה, להריח
את השדות ולעבור מרחקים.

כך שיהיה כייף. זהו, ברגע שמגיע מכתב מליאור
נא לדווח.
ותמסרו ד"ש לכולם.
נורא אוהב.
ארנון.

קשה לי לכתוב אליך את כל שהיה ואינו.
 מימי שהייתי חיי אינם חיים.
 כל כך אהבנו אותך כולנו עד שבלעדך קשה מאד לחיות.
 אבל לא החזיק מעמד והלך שנושה שבושמת אחרים.

הולדתך באביב של 1955.
 הבאת איתך שמחת חיים ועליצות. בליל שנה כבר דברת שלוש שפות - אנגלית עם אבא, עברית אית
 ועם סבתא של אבא דברת אידיש.

זוכרת אנו שהענו לקבוצת דברת, היית בן ארבע ובלעדיך כל החפצים היו בחורף, ישיבת וסביבה כל ילדי -
 הקבוצה והקראת להם מספר באנגלית, אפילו שלא ידעת לקרוא, עשית עצמך קורא מהספר וכל
 הילדים התפעלו ממך.
 ובכלל, לא היו לך קשיו קליטה.
 כבר מהיום הראשון התדדית עם כולם וכולם אהבו אותך.

כשעברנו אחרי שמונה שנים לכפר הנשיא - אנו יודעת עד כמה סבלת ובכית לעצוב את הקבוצה
 שלך בדברת. היה לך קשה להפריד מהחברה שלך.

אך גם בכפר הנשיא התאקלמת מהר מאוד והרגשת בבית.

זוכרת אנו את רגעי הנחת שהיין, אבא ואנו מקבלים ממך, כבן, כאח לעינינו ובכיות
 ובאדם שאט אט מתגבר.

בלימודים הצלחת מאוד ובשיחות הורים היה נפלא לשמוע על ארנון, התלמיד והחבר.

כל דבר שעשית, בלעב ובנפול עשית.

כל כך לא רצית שתלך להיות קצין וכל כך בחרת מזה, אך אתה היית אוניברסיט.
 לא אהבת את הצבא, אך היות שצריך לעבור את זה, נתת את כל משאביך לצבא,
 והכל הכל עשית בהצלחות.

- ארץ פערם, בעלמודים ואחר כך גם בצבא לא שמענו ממך טרונות ותלונות מצד אחד,
או התנשאות ושולל מצד שני.

הכל הייתה עושה בשרק ובאהבה.
מקדיש לכל דבר את המקסימום.

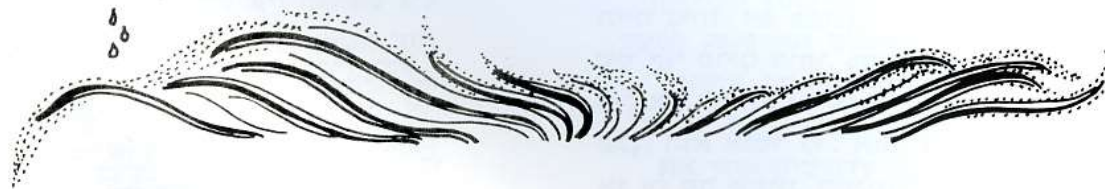
תמיד הייתה לך הרגשה שזה לא מספיק ואפשר לעשות עוד.
ובך הקדש והתמסרות גם למחלוקת.

געגועי ארץ לא אבא געגועים מיום ליום ומדי יום קשה לי יותר.
ואם גם אני כועסת עליך על שקרה - אני יודעת שזה לא מפזזות ומחפזות.

אלהינו השלום - תהיה וכוואבים.

אליהם

אלא.

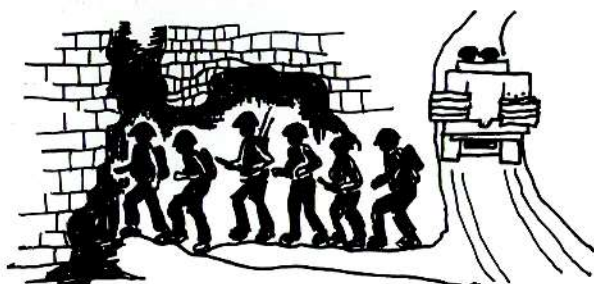
שריטה : אולי אני אתחיל. ליאור ביקש ממני להנחות את השיחה שלכם הבוקר וזה מה שאני עושה כאן. כאשר הוא ביקש ממני להנחות את השיחה, אני ראיתי את זה כמתנה שאני קיבלתי. שניתנת לי ההזדמנות להיות יחד אתכם הבוקר וגם אני אשתתף יחד אתכם בחוויות ובזכרונות שלכם. אני הכרתי את ארנון רק כילד פה בקבוץ, שהסתובב בין הבתים, ולא הכרתי אותו יותר מזה — זאת אומרת מרחוק. ראיתי אותו אולי, אבל אף פעם לא היה לי קשר ישיר אתו. זאת אומרת שגם אני באה ללמוד מכס מי היה ארנון ומה היה בו שהוא מיוחד. אתם קבלתם פה דף. אני לא יודעת אם אתם רוצים למלא אותו, אבל זה בהחלט יתן לנו את הקווים הראשונים, אולי זה יעזור לכם להתרכז במה שאנחנו בעצם רוצים לעשות הבוקר, שזה לשוחח על ארנון.

אמיתי (כפר גלים) : אני מהמחזור של ארנון. הייתי אתו באותה מחלקה. איך שאני זוכר את ארנון ממבט כללי בכלל, ככה, תמיד אחד שמשקיע כל הזמן ולחצן, לחצן מחלקתי אבל לחצן מבחינה טובה. תמיד היה לוחץ את כולם ככה שיקומו בבוקר ויתחילו לעשות את מסדר הבוקר, או כל דבר, לא רק מסדרים. תמיד היה לוחץ אותנו וצועק. זה היה לפעמים גם מוגזם, כי היה צועק עלינו: "נו, קדימה, מספיק" ו... זה איך שאני זוכר אותו ממבט ראשון. במשך הזמן אני חושב שאני אזכר, אבל בינתיים ... טוב, אני גם זוכר ... היה לנו פעם ... בדרך כלל כשהיו מטרטרים אותנו, אז תמיד היו פצועים, אחד על השני או משהו כזה. אז היינו כבר בזוגות קבועים. תמיד החברה החזקים היו לוקחים חבר'ה קלים יותר כדי שיהיה יותר קל ונגמור עם זה מהר. היה

לנו איזה מ"כ, עודד, שם במחנה גדי, אם אני לא טועה, אז היה לחצן באותו זמן, היה עודד הזה. אמר לנו "אחד על השני". אני עם שוורצמן תמיד היינו ב"פצועים", אז תמיד אני הייתי על שוורצמן, כי הוא — אם הייתי צריך לקחת אותו, זה גם עם המאג והכל. היינו קבועים. ברגע שהיו אומרים אחד על השני, הייתי עולה על שוורצמן. עד שהיו גומרים את החגיגה הייתי יורד. לא היה קשה לו כל-כך, אבל היה פעם אחת באותו היום, עודד זה, היה לוחץ יותר מדי. הוא התחיל להחזיק אותנו שם שעות על גבי שעות. אין ברירה. שוורצמן התעייף גם-כן, ואני הייתי צריך להחליף אותו, לקחת אותו. ושוורצמן, זה גם-כן איזה 90 קילו משקל וגם אחר-כך המאג והחגור זה עוד איזה 50 קילו. בקושי זז. היו קטעים כאלה שם — אחרי איזו שעה שהוא לקח אותי, פתאום הוא אומר לי: יאללה, אמיתי, אין ברירה, צריך להתחיל קצת להתחלף. אז לקחתי אותו והיו כאלה קטעים שם. הכל ... נפלנו והיה בידור לא נורמלי שם.

מוטולה : אמיתי, אל תחשוב שאתה היית החבר היחיד שלו לפצועים. גם איתי היה קטע. היינו בראס-ג'ונדי. אז פשוט באחד הטרטורים היינו ביחד. אז, כמובן, הוא מרים אותי. סבב שני אני מרים אותו. פתאום הוא נלחץ. הוא אומר לי: אם לא תשמין אז אני כבר לא אהיה חבר שלך. הוא אומר לי: אתה צריך לרפד את השלד. אז זה מה שהיה. החלטתי להשמין, אבל זה לא הלך. פשוט נשארתי כמו שאני.

לידי ביטוי. הוא לא היה רעשני מידי, ואפילו לא היה לחצן בקורס מכי"ס. ומאוד הופתעו לשמוע... אנחנו באותה מחלקה לא, אבל במחלקות אחרות קצת הופתעו לשמוע שהוא מצטיין מחלקתי. כי בקושי שמרלב אליו. קורס קצינים זה הרבה יותר גדול.

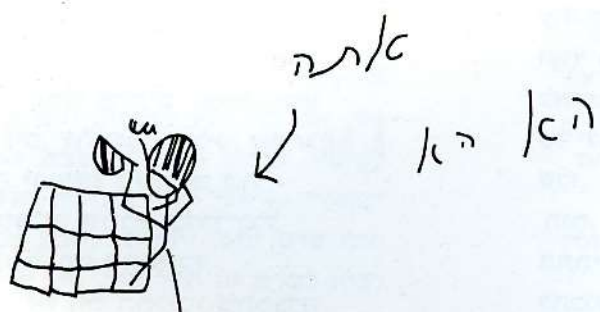

יוסי: לי קוראים יוסי. אני בן-מחזור שלו. אני רוצה קצת לחזור לתקופה יותר מוקדמת. היינו בערך ארבעה-חמישה חדשים בצבא והיינו באזור נערן, באימון לוחם. יצא לנו בסוף האימון הזה לעשות מסע אלונקות עד למחנה גדי, עד לאיפה שאמיתי "נתקל" בו. במסע האלונקות הזה יצא לי ולו להיות זוג, יחד. כל הזמן מחליפים את הזוג שסוחר. אז כשאנחנו היינו סוחרים, אני לא יודע אם משהו היה חולם בכלל להסתכל על האיזור או על השטח, ולראות מה מסביב, איפה אנחנו נמצאים. אבל ארנון תמיד היה מעדכן אותי: "אנחנו נמצאים עכשיו ליד משואה ויש לנו עוד 5 ק"מ". אתה יודע, זה היה משגע. היה כאילו שהוא לא מרגיש אלונקה על הכתפיים. למרות-זאת... בהתחלה הוא היה אחד החבר'ה שהיו משקיעים בריצה כל-כך הרבה. הוא היה מתקשה, אז היה צריך להשקיע יותר מאמץ. הוא היה משקיע את כל המאמץ הזה.

בני ליס: אני חושב שממחלקה אחרת בפלוגה כולנו ידענו ששורצמן הוא בחור טוב, אבל למעשה הוא אף-פעם לא התבלט. הוא היה חבר עם כולם. אף אחד לא ידע שהוא חייל מצטיין או דבר כזה. אני זוכר שבקורס מכי"ס אמרו: "ארנון שורצמן חניך מצטיין!" אני מאמין שהרבה הרבה אנשים עמדו, כזה, 'בשוק'. ידעו שהוא משקיע, ידעו שהוא חייל טוב. כשאמרו חייל מצטיין, אז למעשה רק אז כל הפלוגה שלנו באמת היתה מודעת למה שהוא היה באמת. עם כל זה שהיה חייל טוב וכל הסיפור הזה, אף-פעם הוא לא ניסה להשתחצן או להתבלט יותר מכולם, או אף-פעם הוא לא היה בקשר יותר הדוק מכולם עם אנשים מסוימים. היה אדם רגיל מאוד. מה שהיה מאפיין אותו, עכשיו אני נזכר, היתה לו צורה מיוחדת שהיה מחזיק את הסיגריה שלו, היה מעשן את הסיגריה. היה לו מין צורה כזאת על קצה האצבעות. כל פעם בתור לחדר-האוכל זה היה קבוע. היינו עומדים, היה אומר לי "צ'ח צ'ח". זה היה הסגנון שלו.

לנר: אני רוצה לחזק את מה שהוא אמר. אני הייתי עם שורצמן באותה מחלקה בקורס קצינים. ואותו הדבר קרה שם כמו שקרה בקורס מכי"ס. גם בקורס קצינים, אפילו בתוך המחלקה, הוא אף-פעם לא ניסה להתבלט ואף-פעם, כמעט ולא הרגישו בו. זאת אומרת, את מה שהוא עשה הוא עשה טוב, והוא לא ניסה לבלוט. בקורס קצינים בדרך-כלל יש תופעה שדורסים אחד את השני או דוחפים אחד את השני כדי להתבלט יותר, כדי להצליח — ואצלו זה אף-פעם לא בא

..... ציר ארנון באכתב אט'אור.

נפתלי: שמי נפתלי. אני מהמחלקה שלו. רציתי לחזק את הדברים. ארנון שוורצמן שאף כל הזמן לשלמות, כמה שיותר לשלמות. ואם זה בטרטורים שהיו מטרטורים אותנו, אז הוא כל הזמן סחב את המאג, והמאג זה הנשק הכבד של המחלקה. אז הוא היה רץ, אני לא יודע, הוא היה מקלל ורץ כמו שד. תמיד היה מגיע בין הראשונים. והוא תמיד היה נגד עונשים קולקטיביים, מכיון שהוא מכיר בעצמו שהוא לא היה עושה בעיות. פשוט לא נתקל עם המפקדים. אז השלמות הזאת, השאיפה לשלמות, השאיפה במסדרים, במסדרי בוקר שהיה עומד עם המאג, היה תמיד ... המאג שלו היה תמיד נקי. לא היו איתו בעיות ואפילו המ"מ או המ"כ היה נרתע ממנו. זאת אומרת, היה רוחש לו כבוד.

היתה לו תדמית של איזה אחד ש ... בוא נאמר, אם המחלקה היתה קובעת לעשות משהו, אז הוא היה המילה האחרונה. זאת אומרת, אם כן או לא. במה זה התבטא? נדמה לי, היה איזה קטע בראס-ג'ונדי, שהיינו צריכים לצאת. נתנו לנו בשבת לצאת לים. והמ"פ החליט שמחלקה 2 רק חצי מהמחלקה יוצאים לים. ואז מה שקרה, שוורצמן וקפלון, שניהם בדרך-כלל השתלטו על המחלקה, הם שהחזיקו אותה בדרך כלל — אז הם החליטו שהחברה לא יוצאים ... החליטו שכל המחלקה לא יוצאת לים. זאת אומרת חצי מחלקה, כי כל המחלקות הלכו לים ומחלקה 2, חצי מהם היו צריכים ללכת. זה היה מין נסיון למרד: מה פתאום שמחלקה 2 לא רוצים ללכת לים, מה קרה? אז זו היתה החלטה של ארנון וקפלון.

זה חלק קטן מההחלטות שהם היו מחליטים בדרך-כלל. זו היתה החלטה למרד, אבל זה

לא היה מרד במובנה של המילה, כי זה סך-הכל היה נופש. קיבלו את זה אחר-כך בפלוגה בתור מרד. באותו לילה היו טרטורים. אתה זוכר את הטרטורים? ובטרטורים האלה עשינו כמה סיבובים. אחר-כך שוורצמן אמר: די! מספיק! לא רצים יותר. ואז בדיוק המ"פ יצא מהאוהל, וראה את שוורצמן אומר: "חבר'ה, לא לרוץ יותר". אתם זוכרים את הקטע הזה? ואז היה לו טרטור אישי.

לפעמים בטרטורים הוא היה ... נדמה לי, זה היה בערן ... היה בוכה ממש. בוכה. מתחיל לקטר: "קוס-אעמק" ...". לא יודע מה שקורה. היה לוחץ את כל החבר'ה שיגמרו עם הטרטורים, ושה יגמר פעם אחת. והחבר'ה האלה היו חבר'ה כאלה שהיו שמים זין, לא היו שמים בכיוון. אז היה צריך לעשות עוד סיבוב, ועם המאג. אני הייתי אומר לו: "נו, שוורצמן, זה שום דבר. עוד סיבוב. לי, כמובן, זה לא היה מזיז לי. ועוד משהו הסיגריות. תמיד כשהיינו יוצאים לאימונים במשאית, תמיד הייתי משתדל לשבת עלי-דו. אני לא יודע, הייתי כמו איזה חברותא שלו. בדרך-כלל היה תופס גם את קבל "בוא הנה, יש לך סיגריה? תמיד: "יש לך סיגריה?" התחיל להעביר הנוסטלגיות — מה עכשיו בקבוץ, להכנס ככה למקלחת, מקלחת חמה. כשהיינו בסנור, בקולה, בקור הזה, באימונים, מתחיל לספר, מתחיל להעלות נוסטלגיות על מקלחת חמה ועל דברים טובים שיש בקבוץ.

הכי הרבה הוא אהב לספר על העדר שהוא היה הרועה שלו בקבוץ. עדר עיזים. היה מספר שהיה יושב איתם באיזה הר, על איזו אבן, ומחכה. היה מספר לנו על זה שעות. שעות, היה מספר

לנו על העדר עזים הזה. כל-כך אהב את זה. שגוען.
היתה לו להקה שהוא אהב. ממש אהב את
המוסיקה של איזה זמר צרפתי.
מה שכן, הוא עם הסדין שלו בראס-ג'ונדי — לא
נשכח. כל המחלקה בתוך שקי-שינה. ארנון
שוורצמן מביא את הסדין, ככה, מתעטף עם הסדין.

מוטולה: טוב, אם הוא נגע פה קצת ברקע הכללי
של ארנון, אז ראס-ג'ונדי זה המקום שבו התחלתי
להכיר את ארנון, — כי יצאתי פשוט מההלם. אחרי
שיצאתי מההלם היינו שכנים טובים, מטה
על-יד מטה. היינו נכנסים בשיחות לתוך הלילה
ככה אחרי הטרטורים, ככה, למעשה, הכרתי
אותו טוב. הוא סיפר על הנוער, שהוא עבד
איתו בירושלים. גם אני עבדתי קצת לפני הצבא עם
נוער, לא נגיד שוליים, אבל קצת יותר נורמלי.
וזו משימה קשה. אבל בכל אופן, הוא ממש היה
מאושר שהשיג איתם תוצאות טובות. וככה
היינו נכנסים לתוך הלילה עם סיגריה וסוכרית
מנטה. ואז הוא סיפר, איך הוא היה יוצא למרעה
עם העדר. וככה הוא הכניס בי את סגנון החיים
הזה. והיום אני מתכוון להיות מושבניק. זו אחת
הסיבות. אני פשוט ראיתי שהעיר זה לא זה
גם מבחינת האנשים וגם מבחינת דרך-חיים שונה
לגמרי, ממש כמו שאומרים, להסתלבט על
העולם. וזהו, רק שם הכרתי אותו טוב, ומאז
אנחנו היינו חברים טובים, עד לסוף הדרך.
אני קפצתי לקבוצה הרבה. אני מרגיש פה כמו
בן-בית. והכל בזכותו. היה איזה קטע שהיינו
ברענון חבלה. זה היה באדוריים. בקיצור,
מוטולה מגיע ככה באמצע הקורס עם קצת גבס על
היד, כרגיל, תמיד כשיש במקום בסיס זר או
משהו כזה, אז יש קצת ברדק. אז פה גונבים קסדות

ופה זורקים חזיזים, סכינים. אז במקרה גנבו
קסדות לגדוד השכן, וכרגיל, תופסים שעיר לעזאזל.
את מי תפסו? את מוטולה.
אז היה איזה ברדק, אם למסור פנקס חוגר
לזה כדי להישפט או לא. אז ארנון אומר: "תמסור.
מה יהיה? מכסימום תחטוף על תנאי". אני
אומר לו: "שוורצי, אתה בטוח?" הוא אומר לי:
"כן, בטח, על-תנאי זה מאה אחוז".
טוב, מוטולה נכנס למשפט. מה העניינים? —
21 ימי מחבוש. טוב, מתחיל לילל. מה זה - 21
מחבוש? אני לא יודע מה זה כלא, אני לא יודע
מה זה. בקיצור, הייתי צריך להביא את ילקוט
השרות. אז עליתי לרמה כדי להביא את ילקוט
השרות. אז כבר הסיפור הגיע למג"ד, כי כנראה
שוורצי (זה היה הכינוי שלו) הוא הגיע למג"ד
וסיפר לו את כל הסיפור. המג"ד בא אומר לי:
"אני מאמין לך. לך לפלוגה, אתה בתקן עציר
עד הערב". פתאום, ארוחת-ערב, קבלת שבת.
פתאום אני רואה איזה מישהו צבעוני נכנס לחדר
האוכל. מי זה? ארנון. טוב, כאילו הסגולה נפלה
עלי, אני לא יודע מאיפה. הוא בא, לקח אותי
לקיבוץ. בילינו פה שישי שבת. היה איזה סרט
"בננה" — אני זוכר את זה, סרט מצחיק כזה.
היה סרט טוב. יחסית, לשבת בכלא זה לא נעים.
לבוא לסרט זה היה טוב. נתן לי חדר עם פטיפון.
ואני רק עם ההרגשה ככה, נרדמתי ישר, כי
לא רציתי לחשוב על הכלא.
בבוקר הוא בא ומעיר אותי ככה. בכלל, זו היתה
הרגשה משונה: איפה אני נמצא? לקום פה
בקיבוץ, לא נעים. הוא אומר לי: "תרגיש כמו בבית.
אין בעיות". וזהו, ככה הוא הקפיץ אותי עד
לראש-פינה ונסעתי הביתה. זה היה במקום 21
ימי מחבוש, היה כמו נופש.

נפתלי: אנחנו לא נשכח את החבילות שהוא קיבל מהבית. היה מקבל חבילה, פותח אותה, לוקח משהו קטן, ככה, ... (סיגריות היה לוקח) והיה אומר: "חבר'ה זה שלכם". עוגות דבש של אמא שלו איזה עוגות דבש היה מביא — שגעון.

אבנר: שמי אבנר. הייתי איתו במחלקה. בתקופה שבאתי לסנור בזמנו, אני באתי באיחור מכיוון שהייתי ביחידה אחרת. ואני זוכר את הרגע הראשון שנכנסתי למחלקה עצמה, לבנין. אמנם פגשתי את "השחור" הזה, את קבל, שהוא חזק מאוד, אבל אני ראיתי באיזה שהוא מקום איזו דמות מרכזית. זה היה שוורצמן, וכמובן חברו לנשק, קפלון, שהם היו צמד-חמד. תמיד היה משהו ללמוד משוורצמן. תמיד, בכל מקרה. אפילו שהוא היה לחצן. אם זה היה מבחינת נקיון, אם זה מבחינת חיילות, אם זה מבחינת ערכים למדינה או כל הדברים האלו. תמיד הוא דאג שלחבר'ה יהיה טוב. היה תמיד עוזר לחברה. לפני שהוא דאג לעצמו הוא דאג קודם-כל לחבר שלו שיהיה בסדר. אם זה מתבטא, נאמר, בנקיון הנשק ואם זה מתבטא במסדר למפקד. באיזה שהוא מקום הוא תמיד היה צנוע. רק מה? — דבר אחד שהטריד גם אותי — הוא תמיד הוא היה מותח ביקורת. לא משנה, זה היה טוב או לא טוב. היה מבצע את מה שניתן לבצע. בסופר-של-דבר היה יושב עם קפלון וכביכול רושם איזו רשימה מסוימת ומתחיל בבקורת. אני זוכר, כשעשו רשימה בזמנו, זה היה בצומת פארקר... לא, בראס-ג'ונדי זה היה. ישבו שני האנשים האלו אחרי איזה שישי שבת ועשו רשימה. אחרי שעשו את הרשימה הלכו למ"פ, וכביכול העמידו אותו במקום. אבל מה? מה שכן, בהתחלה תמיד ביצעו את מה שאמרו להם, ורק לאחר מכן הם כביכול הלכו ופנו לאותו בן-אדם, אם הוא עשה בסדר או לא בסדר. מה שכן, הוא תמיד דבק במטרה. נאמר, אם זה היה בניוטים. היינו צריכים, נאמר, לעלות על

איזה ג'בל, להביא איזה פתק, אני אומר:
 "עזוב, מביא את הפתק, מביא את הסלע, לא
 משנה, חבית לא משנה, מה שיש שם אני מביא
 אותו". הוא אומר: "לא. או שכולם עולים או
 שאף אחד לא עולה". באמת, מה שהיה, שכולם
 עלינו למעלה לראות, ראש ההר, והיינו יורדים.
 הוא תמיד היה דבק במטרה.
 אני הייתי אתו במחלקה ביחד. למעשה, הייתי
 כל הדרך איתו. הייתי איתו באהל סירים
 ביחד כל הזמן. ישנו שנינו ביחד עם המאג, עם
 המאגים. אחרי זה גם הלכתי להיות
 אתו מ"כ לשלושה חודשים ולקורס קצינים.
 אני זוכר, ביום הראשון שראיתי אותו,
 הוא בא וסיפר לי שהוא רוצה ללכת
 לסיירת או משהו כזה, והוא לא
 התקבל בסוף. היה מאוד מאוכזב מזה.
 במצב הראשון שראיתי אותו אז הוא לא היה
 נראה לי איזה פייטר רציני. אז גחתי קצת. אבל
 באמת גם בריצות הראשונות שלנו ובכל האימונים
 הראשונים היה לו מאוד קשה, והוא ממש לא
 היה מהראשונים. אבל לקראת סוף הטירונות אני
 זוכר, בגלל כוח הרצון האדיר שלו — והיה לו
 היבר הזה בשפע — הוא הגיע והתעלה והיה
 מהמובילים אצלנו בפלוגה.
 אני למשל, במה שאני מנסה לאפיין את שוורצמן,
 אני יכול להגיד את זה במלה אחת: הוא היה
 אדם, כמו שלנר אמר: לא עניין אותו כל ה"חניך
 מצטיין" וחניך אני-לא-יודע-מה. הוא היה
 חבר של החבר'ה, לפי דרכו. כמו שאמרו כאן
 חבר'ה, הוא היה קצת לוחץ כל מיני חבר'ה,
 אבל לפי דרכו. הוא לא עשה את זה בשביל מפקדים
 או בשביל לעשות רושם על מישהו. הוא עשה

דברים בגלל שהוא חשב שהם נכונים, וכך הוא
 היה.
 אני זוכר, שבהתחלה הוא עשה עלי רושם הרבה
 יותר מבוגר מגילו. הוא היה גם קצת מבוגר
 ביולוגית מכולם בשנה, כי הוא היה בשנת שרות.
 אבל גם מבחינה נפשית, ממש ראינו שהוא
 מעלינו. ההתייחסות שלו לדברים, שיקול-הדעת
 שלו עשה עלי רושם די חזק.
 הידיעה על האסון. אני נפרדתי ... אחרי זה לא
 שירתתי איתו ביחד. במקרה הייתי באיזה
 קורס עם איזה מילואימניק מכפר-הנשיא. אני
 כבר שכחתי איך קוראים לו. אז לילה קודם אני
 באתי ואמרתי לו: תשמע, תמסור ד"ש לארנון.
 בשבת הוא היה חוזר הביתה. למחרת בבוקר
 אנחנו קמים בשדה, אני הולך לשטוף את הפנים,
 פתאום הוא בא אלי ומספר לי שהוא שמע
 בחדשות של 6.00 על האסון. קבלתי 'שוק' נוראי.
 מיד כמובן הגעתי לכאן.

יוסי: לי יצא להיות עם שוורצמן — שנינו רותקנו שישי-שבת. זה היה בבית-ליד. יצא שהיינו ביחד, כל השישי היינו ביחד. אמרתי לו: שוורצמן, בוא שנינו נברח. המ"פ לא יבוא לבקר.

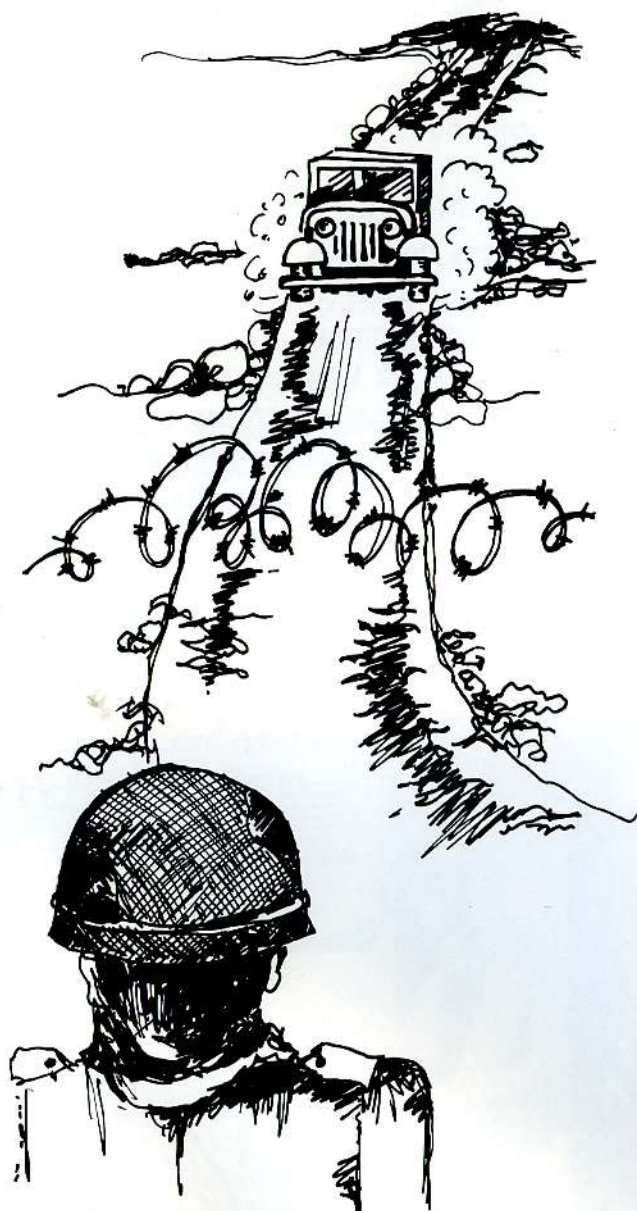
: גבאי, תוסיף שזה הריתוק היחידי שהיה לו.

גבאי: זה ידוע. אמרתי לו: "עזוב שטויות, בוא נלך, בוא נבלה בנתניה". הוא אמר לי: "לא". "תן לחרופ אותה. אני חורפ אותה שישי, בשבת יבואו להחליף אותי — וזהו". ניסיתי לשכנע אותו שבכל-זאת, זה ריתוק ראשון שלך, והמ"פ בטח מבלה לו שם עם האישה, ובוא נברח שנינו. הוא לא הסכים. "אני אשם ... מגיע לי, אני נשאר". וזהו, באמת נשארתי איתו גם ביחד. יצא לי לשוחח איתו קצת. אני גם ממשק וגם הוא, ויצא לנו לשוחח על החיים במשק. והוא מאוד אהב את צורת החיים הזאת של המשק. אני לא בן משק, אבל הייתי חי במשק — אז באמת התלהבתי מכל הרעיון הזה של איך שהוא אהב את המשק. הוא אהב את כל הענין הזה של השיוויון של החיים, שאין אנשים שיש להם מותרות ולאנשים אחרים אין. כולם מעין משפחה כזאת, וכל אחד, אם קורה לו משהו, אז כולם איתו ביחד. כעין משפחה שלמה.

: אני הייתי איתו בקורס קצינים ואחר-כך חזרתי איתו יחד ... היינו תקופה מסויימת באותה פלוגה. היינו גם באותה מחלקה. היינו אמורים להיות באותה מחלקה. בסוף הוא נשאר ואני הלכתי. אני זוכר, שהוא מאוד אהב את הקיבוץ, ואני זוכר שהוא אפילו פעם ניסה לשכנע אותי לבוא אחרי הצבא קצת לקיבוץ ולראות איך זה. במיוחד אני יודע שהוא אהב את הדיר. הוא עבד בדיר לפני הצבא, אני יודע שאז הוא אמר, "שהיחסים בין האנשים ... הוא מאוד התפאר בהם. כי בדרך-כלל בקיבוצים יש בעיות חברתיות. הוא טען, שלדעתו לפחות, פה לא היו בעיות כאלה. "נעים להיות פה, אנשים נחמדים".

: ניגשנו כמה חברה לגיורא. אני לא יודע איך אני הגעתי יחד עם שוורצמן. היה משהו עם המרגמה, ושוורצמן בא מהחבלה. וגיורא נתן תדריך. לשוורצמן נסתמו האזניים מהרעש של האש והוא פשוט הפסיק לשמוע. והוא עומד שמה. לי קרה אותו הדבר, או קצת יותר חמור ממנו באותו התרגיל. הוא עומד שם, וגיורא התעצבן, התחיל לצעוק שם. והוא בא אלי ואומר: "צ'חצ'ח אני לא שומע כלום. תעמוד לידי תגיד לי מה אומרים". אני מנסה לקלוט משהו. גם אני לא שומע. אני אומר לשוורצמן: "הפעם נדפקת, אין מה לעשות".

: היה לנו בוחן מסייעת. אתם זוכרים את זה? בוחן מסייעת שלקחנו. אז רוב הניקוד בא לנו בזכות המחלקה שלו. אז היו שם סעיפים. והיתה לו שליטה בקשר, פקודות למחלקה. אז בסעיף פקודות הוא קיבל את כל המאה אחוזים. ולא היה אף אחד בגדוד, בחטיבה, שבפקודות קיבל את הציון הזה.

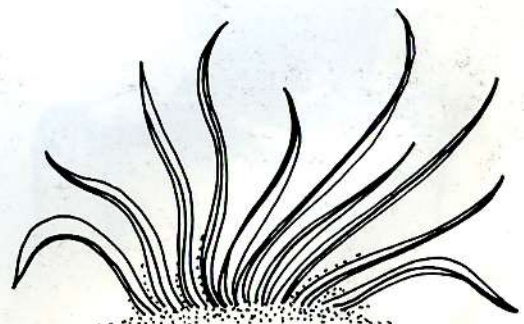

חגי': יצאנו לבוחן, ותמיד אנחנו יודעים שהמילכודים הם בדרך-כלל על הרצפה. אני לא זוכר מי זה היה, ההוא שתיכמן אותנו, רלי, שם לנו חוט דייג בגובה של האנטנה. אנחנו צוחקים.

בדרך-כלל צוחקים כשאנחנו על הנגמ"ש אז אנחנו צוחקים בקשר. מתחילים לא לשמוע את הפקודות. והוא נלחץ. או שמורידים לו את הכיסא. בקיצור, אנחנו צוחקים, מדברים, — אבל הוא תמיד חיפש את מה שהיה צריך לחפש. אנחנו מחפשים על הרצפה. מוקשים כמו אני לא יודע מה. הוא הסתכל תמיד מסביב. אנחנו, שהגענו לזה גם לא ראינו. הוא נעצר 10 סנטימטר מהחוט הלך וניתק אותו... חוט דיג — והוא גילה אותו. בכניסה למבצע ליטני, היה לי את המקל"ר על הנגמ"ש, וזה היה כלי שהוא זזה לירות בו. הוא היה כלי חדש אז. אני אומר לו: "שוורצמן, תן לירות כמה כדורים". הוא אומר: "לא". למטה היו כמה ארגזים. כל הנגמ"ש היה מלא. אמרתי: "תן לי ארגז אחד". הוא אמר: "לא רוצה". פתאום בא שי כנעני מאחורה, כאילו נפל מהשמים, כי אני הייתי מת לירות. הוא אומר לו: "שוורצמן, שוורצמן עזוב את חגי' ובוא". והוא התחיל לספר לו סיפורים. והוא אומר: "שום דבר, עזוב את חגי' ובוא". אני אומר לו: "אל תדאג שוורצמן, אני אשאיר לך כמה כדורים". העברתי איזה 4 ארגזים, והשארתי לו איזה 5-6 כדורים. כשהטנקים התחילו לירות, התחילו לרדת כוחות רגליים ואנחנו נותקנו — לקחתי עוד. נגמר הארגז, והוא אומר לי: "איפה זה?" אמרתי לו — "היה".

רוריק יקרה !

זהו חנקנו עוד שבת שהיתה די גרועה. אי אפשר
לזוז שניה מהמקום. ואין מה לעשות, ביחוד שהשבת
כל כך יפה ומריחים את היופי של האיזור שכל
כך מתחשק לטייל ובכל זאת אי אפשר לזוז מהמקום.
אז זהו אני מעביר את הזמן. יש לנו ביקורת
ביום רביעי לכן לא אוכל לצאת לפני זה אבל גיורא
אמר שאם ארצה אין בעיות אני אוכל לקפוץ חופשי
כמה שאני רק ארצה אחרי שנחזור לשגרה.
בשלושת החדשים האחרונים הסתנבב אצלנו גנב,
שהספיק כבר לגנוב מהחברה כ-3,000 ל"י ולאחר
עבודת בילוש "ועורך דיניות" שלי ושל גיורא
תפסנו אותו על חם וכרגע הוא מחכה למשפט. זאת
היתה כזאת הקלה שאין לך מושג. גיורא דיבר עוד
פעם עם המג"ד והוא רוצה שאני אלך בפברואר לגייס
ומשם לבסיס הטיירוניס עד מאי, ובמאי אני
אקבל פלוגה. הבעיה היא שאני אצטרך להגיד לא
בפברואר ואז יש לי רושם חזק שעד מאי אני
אככב בבה"ד 3 או 4.
נורא חבל שאני לא יכול לבלות איתך את חנוכה.
תזהרי לא להשמין מהסופגניות.
אוהב ארנון.

רוריק יקרה !

כאמור תכננתי לצאת ביום חמישי, ובסופו של
דבר וויתרתי לאילן, מתוך ידיעה שגמרת את
הלימודים השבוע ותהיי פנויה. לכן מה שאני נורא
רוצה ומקוה שגם את, אל תתני לאילן לעזוב
בלי מכתב שתכתבי ובואי נקבע אם יוצאים לטייל
או לא ואז אני מגיע ביום ראשון בערב עם כל הציוד
מאורגן ומרביצים טיול. אפשר גם, אם בא לך,
להיות אצלי וכל יום להרביץ גיחה למקום אחר
ומקומות יפים ולחזור לישון בבית.
תכתבי לי ותתני את המכתב לאילן שיביא לי אותו
ביום ראשון. ורק שתהיי בענינים, זאת התעלות
אדירה להתאפק עוד שלושה ימים, אבל הצלחתי איך
שהוא לעשות שיקול קר. אז להת ...
והמון נשיקות
אוהב
ארנון

שהתקליטים ימסו לי מהחום. רוריק תדעי שאני
נורא נורא אוהב אותך ונורא מתגעגע (איזה
קיטש). וזהו לבנתיים.
באהבה
ארנון

נ.ב.

סליחה שהמכתב מאוחר אבל הוא השלישי
בסידרה, שניים לא נשלחו מפאת רמה לא
מספקת. (המערכת).
צלצלתי אליך למלון קרוון באילת והפקידה
שקיבלה את השיחה בשום אופן לא נתנה לי לדבר
איתך כי היא לא ידעה את שם הקבוצה ולא
היו לה השמות.
אז את רשאית להרביץ לה.
ושוב באהבה.
ארנון.

רוריק יקרה!
ביליתי שבת בבית לבד. המון המון זמן לעשות
חשבון נפש ולחשוב. רוריק אני שומר את הדברים
לכשנהיה ביחד (ושוב פעם כמו תמיד, בסוף לא
אומרים כלום). רק שתדעי שיש לי הרושם (והפעם
אני בטוח) שעוד נכוננו לנו דברים גדולים ביחד
(רק סבלנות). ובכל אופן תדעי לך, שלהיות לבד
בבית בלעדיך זה הדבר הכי גרוע שיכול להיות.
ולהיות לבד בחדר, לבד ללכת לישון, זה כל כך
עצוב ומחורבן.
קרעתי את התחת בשבוע שעבר משהו לא נורמלי.
בועז חלה בצהבת וגירור יצא באמצע השבוע
הביתה לצבוע ולהעביר ונשארתי מפקד מוצב סמ"פ
ומי"פ הכל ביחד. המזל שלי היה שהיה לי
גי'פ צמוד (כזה כמו של מ"פ) וברגע לך אפשר
גם לברוח לאן שהוא.
ישנתי כל לילה שעה והייתי הרוג, לקחתי את
נטע וברחנו לאיזה בוסתן עם פירות. (תותים
תאנים ענבים אגוזים פיסטוקים דובדבנים וכו')
ותפסנו ראש ביחד.
יצאתי השבוע לטיול עם הגרעין של עמיעד ב'
שנמצא במשק, לאותן. מקום נפלא, בינתיים
הספקתי לסצוג אידאולוגיה ולקשקש המון עם
אדו וציון.
ליאור חזר לצבא, הוא התקבל לסטי"לים, נראה
נהדר. אבל מה, הם יצאו להפליג וכל הזמן הדבר
היחידי שהוא עשה זה להקיא. והוא אפילו
בכלל לא בטוח שהוא רוצה להשאר.
קבלתי הזמנה לחתונה של אחד שהיה איתי
בשנת שרות בירושלים ודוקא כן חשבתי לקפוץ
אבל כנראה שלא אוכל להגיע. ד. א. לא קבלתי
את הדז. 200 לשבת כי הוא היה במעצר.
לא העברתי את המערכת לחדר אני מפחד

: הוא נכנס לבית, והוא נכנס כמו שצריך
להכנס, ושם הוא גילה מחבל. אנחנו כולנו
יודעים שזה היה מחבל. היה לו נשק ביד. ואני
מאמין שכל אחד אחר, אני בכל אופן, הייתי
יורה בו. אבל הוא לא ירה בו ...

: בגלל שהיו שם ילדים.

: הוא יצא עם האישה ועם הילד. אבל
אני אומר לך, אישית אני לא יודע אם אני הייתי
עושה מה שהוא עשה. הוא הרים ידיים, הערבי.
הוא לקח לו את הנשק, ושבה אותו. לא הרג אותו.

:אתה יודע, המחבל הזה יצא מתוך הבית
עם רובה ככה מכון, ושוורצמן קופץ מהנגמ"ש,
הולך אליו ככה, כאילו שהוא משחק בקפצונים.
אני ממש השתגעתי איך שהוא לא יורה בו.
בן אדם יוצא אליו ככה עם נשק. מה זה? — תירה
בו. לקח אותו בשבי. אני ממש השתגעתי למה
הוא לא יורה בו. אני הייתי בנגמ"ש לא יכולתי
לירות, אך אם הייתי בסיפון הייתי ישר קוצר
אותו. אני רציתי לירות. אם הייתי על המקלע הייתי
ישר קוצר אותו.

: ירדנו עליו, החבר'ה, שהוא פרייר, ולמה
הוא לא הרג אותו. והוא התחיל לספר לנו:
"תראו, אנחנו צריכים אנשים כאלה אצלנו".
חגי': על אותו המקרה אני רוצה לספר. במקרה
הזה של המחבל ההוא שהרים ידיים ובמקום
להרוג אותו הוא לקח אותו בשבי — אז אני ובליטאי
היינו יורדים עליו. אם היה נופל לידיים של
בליטאי, אף אחד לא היה יודע שהיה בן אדם כזה
בכלל. היה "נושך" אותו. אבל לעומת זאת,
שוורצמן הביא אותו. ואז התחלנו לרדת עליו,

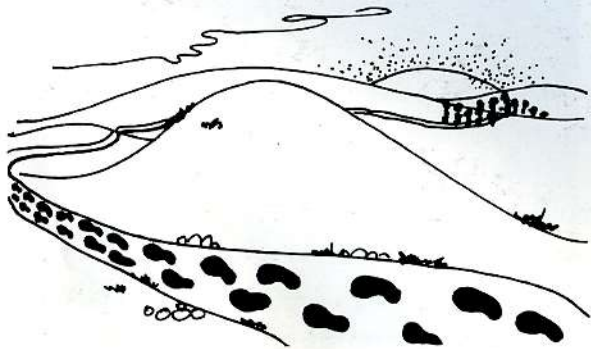
יעקב: הוא היה סמ"פ שלי. שוורצמן, כמו
שנראה לי, היה בחור מאוד חרוץ, היה הרבה
משקיע. משקיע רציני. כשהיה סמ"פ, היינו
בנועיימה, הוא היה מסדר את האוהל של התחמושת.
היינו צעירים, וכמובן, צעירים תמיד בורחים
מעבודות. כמה שוורצמן היה עובד שם, משקיע,
אפילו לבד. כל ארגז תחמושת שוקל 30-40 ק"ג.
לבד סוחב, עובד, מגרף, מסדר. לא קורא אפילו
לאנשים שיעזרו לו, הכל לבד. הוא, סמ"פ, שצריך
להגיד לאנשים מה לעשות, ולעמוד, ככה פייטר.
באמת, זה עשה רושם כזה ממש טוב.
עוד משהו, זה היה במבצע ליטני. היה אמיץ,
מה זה אמיץ, זה לא מילה
הוא ואלכס עשו עלי רושם במבצע ליטני.
אנשים כאלה אמיצים אני לא יודע אם אני אפגוש
עוד פעם בחיים. נכנסנו לאיזה כפר עם
הנגמשי"ם, והיה שם המחבל הזה שיצא עם
הרובה.

למה לא הרגת אותי, וזה מחבל, אם היתה לו הזדמנות הוא היה הורג אותך. הוא התחיל לספר: "לא, מה אתם מדברים? אנחנו צריכים אנשים כאלה. אנחנו צריכים שבויים". והתחיל לספר לנו על דוגמאות של החלפת שבויים. שאנחנו צריכים שבויים פה בארץ. זהו.

: ועוד מקרה אחד, שעשה עלי רושם במבצע ליטני, זה בכפר קנא כשנתקלנו במחבלים, אז שורצמן היה בנגמ"ש השני והיה המ"פ, וכל השאר בנגמ"ש הראשון. ישר קפצנו והתחלנו לרוץ אחריהם. אני לא יודע, אבל שורצמן היה, מה זה אריה, זו לא מילה, נמר. הוא היה בנגמ"ש השני, קפץ, רץ והשיג את כולם. עומד ככה ראשון והוא היה על ידי. במטח הראשון כמה חיילים נפצעו. הוא לא קרה לו כלום. אני לא יודע מאיפה היה האומץ. זה דבר שאני בכל-זאת לא הייתי עושה אותו, ואני לא מאמין שבן-אדם אחר היה עושה את הדבר הזה: בלי לתת פקודה, ממש ככה, הוא קם מהתרסה והסתער, בלי לחשוב הרבה, בלי לדבר הרבה. קם והסתער עליהם. זה היה משהו, אומץ נדיר כזה. אני זוכר את זה כמו היום. ממש אומץ נדיר היה לו. ממש אומץ.

חלבי: אני שמעתי את כל החברים שלי פה, את כל החבר'ה, את כל הסיפורים. אבל אני ליויתי את שורצמן עד הרגע האחרון. אני הייתי רס"ל בפלוגה וכל הזמן עבדנו ביחד. הוא סיפר לי את כל החוויות שלו ואני גם סיפרתי לו את כל החוויות שלי. בדיוק באותה תקופה שקרה עם לבנון, הוא היה צריך לקבל את המא'ניקים, להיות המ"פ שלהם. אז היתה לו התלבטות אם

ללכת לעבוד בבטחון, להשתחרר. המג"ד לחץ עליו. בקיצור הוא חתם עוד שנה. מה שקרה שעלינו ללבנון, אני הייתי קשר שלו. מרס"ל הפכתי לקשר שלו. הייתי צמוד אליו כל הדרך, כל הזמן. ובמיוחד ברגע האחרון, שכל הזמן הלכנו והסתערנו על מחבלים. אז הוא שאל את שי כנעני — לירות? הוא לא הספיק לשאול אותי, לירות, ואז ירו עלינו, ונשארתי אני ומסייעת. כל החוד הראשון הלך ומי שנשאר נפצע. אחרי שקמנו, הגיעו החובשים והגיעו הרופאים וניסו בכל-זאת. לקחו את ארנון לבית-חולים, להציל את המצב שלו. למה לא הרגשנו. פתחנו את החגור, הכל, לא ראינו שום-דבר. בסוף ראו שהכדור נכנס במימיה... חוץ מזה, כשהיינו גם במג'זון כל יום שמה שחטנו כבשים, היתה לנו חנות משלנו. עשינו חיים לא נורמליים שמה. חבל שזה נגמר בזה. זה יכול להיות טוב מאוד. מחלקת הסיור של מחלקה 4, שאני הייתי בה, אני ושורצמן, היתה מחלקה מיוחדת שם עם המ"פ. וכל הזמן אני והוא חזרנו לארץ והבאנו ציודים ומכתבים לחבר'ה. אני אומר, חבל שבחור כזה הלך. חבל מאוד, זה הכל.

גדש : התפקיד שלי בפלוגה היה חובש. אני הגעתי קצת מאוחר לפלוגה, כי הייתי בפלוגה אחרת — פלוגה צעירה. ואני לא הספקתי להכיר אותו הרבה. אבל היו לי יחסים מצויינים איתו. היה פשוט בן-אדם טוב. זה היה מתבטא בהרבה דברים, איך שהוא התייחס אלי בתור חובש. הרבה פעמים היו לנו מסדרים שם. לחובשים אחרים הוא היה מפרק את החגור או היה עושה להם ברדק שלם. אלי היה בא ושואל : "הכל בסדר ? — מאה אחוז". אני זוכר שהוא היה תמיד צוחק עלי, היה אומר : "גדש, לא מתאים לך חבלה. כי בחבלה הצבע השולט היה בדרך-כלל קצת כהה. אתה צריך ללכת למרגמות". אבל לא היתה ברירה, היו צריכים שם חובש, אז הייתי אצלם. וזהו. אני הכרתי אותו בתור בן-אדם עם ערכים חזקים מאוד. בלבנון בימים הראשונים כולם דיברו על קלאצ'ים, סכינים ... מצא המון דברים. אני הסתובבתי איתו בכמה חדרים. ודברים שממש היו מושכים לבבות. מה זה, סכינים של כל מיני רובים. שום דבר, היה תופס, זורק "חברה, לא נוגעים בשום דבר". לוקחים רק נשק בתור שלל. אבל בשביל עצמו שום-דבר. אני זוכר, הוא פתח שם איזה תיק, מצא סכין של קלאצ', מבריקה, חדשה לגמרי — כמה רבטיים ראו את זה, נדלקו להם העיניים. שום דבר. לא לוקחים כלום. וזהו. אותי מאוד זיעזע הסוף המר. אני הייתי בנגמ"ש יחד איתו. אני זוכר שהוא יצא מהנגמ"ש, הוא רץ עם הכוח שהסתער. ואני רצתי יחד עם כוח אחר, מצד ימין, מעין עתודה כזאת, עם אלונקה. וזהו, שמעו יריות ואמרו : יש פצועים, הרוגים. שמעתי פצועים — בטח צריכים חובשים. המג"ד שם היה בהלם. אני שאלתי אותו : צריך

שמה חובשים ? הוא אמר : לא, לא, לא. תישארו פה. אז לקח אמנם קצת זמן, אז הגעתי לשמה. רצתי לשם לבד, כי ראיתי שם אנשים זרוקים, נפולים, צועקים. היו כמה שממש צעקו מכאבים. והגעתי למקום, והתברר לי פתאום שאני החובש היחידי שם. היה עוד חובש שהוא נפצע. אבל הוא היה מאה אחוז. הוא קיבל בכתף משהו, איזה רסיס. אז חבשו אותו. אבל ראיתי אותו שהוא מטפל, אבל הוא היחידי. איפה הרופאים ? — שום-דבר. אף-אחד לא הגיע. אז התחלתי לרוץ. הבן-אדם הראשון שנתקלתי בו היה אלכס ז"ל. לידו היה המ"פ. הוא צעק. היו לו כאבים ברגליים. הוא קיבל כדור בעצם הירך. זה כאבים רציניים. היו שם עוד כמה. אז התחלתי לטפל, אינפוזיות. ולקח ממש זמן עד שהגיעו הרופאים. הרופאים היו ממש בסוף הטור. זה היה 2 ק"מ מאחור. עד שהגיעו ועד שהגיעו החובשים — הגיעו חובשים מאינדיקים. הם היו חיילים שלי בזמנו. הם היו קצת בהלם, כי ראו דם בפעם הראשונה. היה צריך קצת להחזיק אותם, לתת להם קצת מכות בשביל שיצאו מזה. וזהו. אחרי זה התחילו קצת להיות בכל-זאת בסדר. נחמיה ממש ילל בבכי. הוא לא ידע. הוא קיבל כדור ליד העין וכל הפנים שלו היו מלאות דם. חשבתי שהוא הולך. אבל הסתבר שהמצב שלו לא היה כל-כך גרוע. וזהו. אחרי זה הגעתי לשוורצמן. ראיתי אותו שוכב. כבר היה רופא לידו. ומה שמוזר אצלו לא ראו שום-דבר פשוט היה לבן והוא היה קצת נפוח. שאלתי אם אפשר לעשות משהו. הרופא אמר שכנראה כבר אי-אפשר לעשות כלום, כי בהתחלה חשבו שהוא שבר את המפרקת. אז עשו לו ניתוח טרכאוסטומיה קוראים לזה, מכניסים צינור בשביל לנסות להחדיר אויר. דבר שהיה הכי חשוב.

קצינים שלא אהבו ... נו, העיקר לעשות עבודה קלה. הוא — שום דבר: שהכל יהיה פיקס. זה דבר ראשון. וזה באמת הייחוד שלו. לא היו הרבה כמוהו.

אבל זה היה מוזר. חשבו שהוא פשוט נפל וקיבל מכה, שבר את המפרקת. וזהו. התחלנו לסובב אותו, ופתאום אני מרים לו את היד, את היד השמאלית, ואני רואה בדיוק מתחת ליד חור, מלא דם. אני לא יודע מה מצאו בדיוק. אם בדקו אותו אחרי זה. אני בטוח שהכדור עבר דרך הלב, הכדור הזה, וזה היה הכדור שגרם למוות. ככה שלא היה הרבה צ'אנס. לקחו אותו. עוד לא אמרו שהוא מת.

עם שורצמן זה היה ממש קשה לי ... בפעם האחרונה שראיתי אותו, זה כשלקחו אותו על ההליקופטר, אחרי שעשו לו את הניתוח הקטן. ראיתי אותו לבן וידעתי שזאת הפעם האחרונה שאני רואה אותו. ממש נראה לי ... הייתי מזועזע לגמרי, כי אני שניות לפני זה דיברתי איתו בנגמ"ש ופתאום שככה ... אדם שהוא קרוב אליך ואתה מאוד מעריך, פתאום הוא כבר לא בין החיים, זו הרגשה נוראית.

אבל מה שאני רוצה להגיד, שהוא היה ממש בן-אדם מיוחד. החברים שלו בטוח מכירים אותו יותר טוב. ברצינות, הוא היה בן-אדם שבשבילו — שום דבר. הכל בשביל הפלוגה. ואיך שהוא אמר, הוא היה עובד לבד, כי בדרך כלל הצעירים מעדיפים לא לעשות את העבודות הקשות. הם מעדיפים יותר לנוח ולישון. אז מה שהם לא היו גומרים, הוא היה עושה לבד, והיה מסתכל, מקפיד.

אני גם-כן, ... לא הייתי כליכך צעיר, אבל הוא חשב שאני צעיר, שאני גמרתי פלוגה. לא לקח אותי לעבודות בתוך אוהל התחמושת או דברים כאלה. ותמיד היה מקפיד שלמטה יהיו קרשים והכל יילך פיקס, נגד רטיבות. וממש, דברים ... אפילו אנשים, אפילו

יוסי אלעזר : אני הגעתי לפלוגה לפני ארנון. הייתי איש מפקדה. אחת הסיבות שחזרתי לפלוגה, זה היה בזכות שוורצמן והסמ"פ. הם כל הזמן לחצו עלי, אמרו לי : יוסי, זה לא המקום שלך פה. הוא תמיד אמר לי : יוסי, זה לא המקום שלך פה. תלך לקורס מכי"ם, תחזור, תהיה לוחם, תהיה בחבלה. אני עזבתי את הפלוגה ודבר ראשון שהתלהבתי זה היה החבלה. הביאו אותי לרבטי"ם. תמיד אהבתי את הגיבוש הזה. שוורצמן ממש נתן לי את החמימות בחבלה. המריץ אותי ללכת לקורס מכי"ם, לחזור ולהיות בחבלה. טוב, אז הלכתי לקורס מכי"ם, חזרתי. ואז שוורצמן נהיה סמ"פ. הייתי בחבלה. ראיתי שהוא השאיר מחלקה ממש טובה. מחלקה מגובשת, טובה, אנשים טובים. במבצע ליטני, שוורצמן ממש אהב את הסדר. לא התלהב מכל החנויות שמה ומכל העניינים האלה. הוא ראה עקרון להתעסק רק בלוחמה.

: מה שמעניין לפני המקרה הזה, כמה כפרים לפני זה — היינו שתי יחידות ברתק, ואלכס עבר מהנגמ"ש של שי כנעני לנגמ"ש שלנו. אצלנו היה צפוף גם ככה, אבל איכשהו הוא השתחל בינינו ונכנס. וזה מה שמעניין. הוא אמר לשוורצמן : "כמה שצפוף פה. וואללה, צריכים להיהרג כמה כדי שיהיה מקום.

יוסי : יש לי איזו הערה קטנה. השיחה הזאת צריכה להימשך עד 12. חבר'ה, אתם הגעתם למבצע ליטני ולסוף מוקדם מדי. השעה רק 10.15. אז תשתדלו לחזור קצת אחורה, לתקופה שהוא היה מ"כ. יש פה חיילים שהוא היה מ"כ שלהם, או חבר'ה שלנו.

מוטולה : אז אנחנו נחזור קצת אחורה, כפי שיוסי רוצה. זה גם כפי שאני רוצה. כרגיל, יש אנשים ארוכים ויש אנשים קצרים. ברגע שנכנסים לאוהל זה כמו אכסנית נוער — מיטה מפה, מיטה מימין, מיטה משמאל. כרגיל, רגליים קצת בולטות החוצה. כשארנון נכנס לאוהל להעיר אותנו (היה המ"מ שלנו) אז כרגיל, את מי הוא ימשוך ? הוא לא ימשוך את הגמד הזה. אז הוא ימשוך אותי. אז הוא תופס אותי בשק שינה ומנער אותי. למה ? הוא יודע, בלי ארוחת בוקר אני לא חי כל היום. ואם אני אוכל ארוחת בוקר אז אני מרגיש טוב כל היום. אז כמובן, הוא ניצל את ההזדמנות הזאת. ברגע שהוא פותח את היריעה של האוהל אני כבר הייתי פותח חצי עין, ואיך שהוא היה בא לנער אותי אז הייתי מתקפל. אבל אף-פעם הוא לא היה טועה. תמיד הוא היה ניגש לאמצע שק-השינה ותופס והופך אותי עם המזרון, וזהו.

אלי יחלום : אני הייתי איתו במחלקה במשך כל 14 החודשים. היינו די צמודים. כלומר, גם באותה כיתה. נקודות עקירות : ארנון באמת טיפוס מיוחד מאוד. כלומר, הצורה שהוא הלך, הצורה שהוא רץ, הצורה שהוא סחב את המאג, הצורה שהוא עישן. הכל היה בו מיוחד. ההיכרות הראשונה שלי איתו זה שהוא יום אחד בא ואמר לי : "תשמע, בחור, תביא לי מקל חמצן". אני מסתכל עליו, אני לא יודע מה זה מקל חמצן, מה הוא רוצה. בסוף מתברר שזה סיגריה, זאת היתה ההיכרות. במשך כל ה-14 חודש, אני חושב שארנון מהרגע הראשון שהגיע לצנחנים, לטירונות, לא צריך היה לטרטר אותו, לחנך אותו, להסביר לו

לא אוהב מכות, אוהב שלום, אוהב אחוה,
אוהב שלמות ואוהב לעזור
אבל בכל-זאת הוכיח את עצמו, כמו שנאמר פה
עלידי חברים מהפלוגה בתור חייל מעולה, בתור
קצין, בתור מפקד טוב.

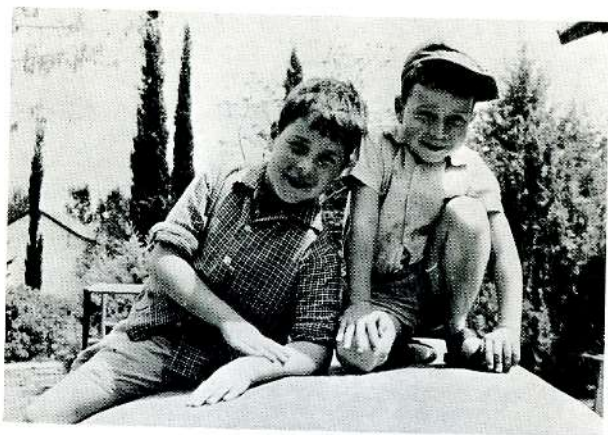
הקשר שלי לארנון היה בשנה האחרונה.

הייתי סמל מחלקה שלו. הוא היה סמ"ך. עוד לפני ליטני היינו יוצאים כל ערב חדירות למארג' עיון וכל הישובים האלה. ותמיד הייתי מוכן לצאת איתו, אפילו לא בתור חייל, בתור נהג של הנגמ"ש. אפילו שהייתי סמל מחלקה והייתי יכול להישאר במאהל באותו זמן. אבל אם היה מקום אפילו בתור נהג, הייתי מוכן לצאת איתו. ואהבתי להיות איתו תמיד. וגם בליטני, היה איזה קטע שהוא ואלכס — טיהרנו חדרים שם, בכפר הראשון, אז אלכס היה תמיד צמוד אליו, כי הוא גם כן אהב להיות איתו. וזה גם מה שקרה להם ברגע האחרון. אלכס גם נפל איתו, הם היו תמיד צמודים. ואהבתי תמיד להיות עם ארנון, כי הוא היה בעל מרץ כזה ובטחון. אהבתי להיות איתו.

מה זה להיות חייל. איתנו היה צריך לעשות, עם כל החיילים במחלקה, בפלוגה, צריך לעשות את זה. הוא, הבין את זה לבד. הוא הבין מה זה להיות חייל, מה זה לבצע הוראה, מה זה לבצע פקודה, איך להתנהג ואיך לעשות דבר, כל דבר, על הצד הטוב ביותר.

כפי שנאמר לפני כן, מעולם הוא לא ניסה להתבלט או לקחת יזמה שתגרום לאור הזרקורים שיתמקד בו. להיפך, הוא תמיד עשה את הדבר הנכון בשקט ובצנעה. ויותר מאשר אנחנו החברים שלו מסביב, הבחנו בזה, אני חושב שהסגל, הסגל של הפלוגה הבחין בזה. לכן הוא גם כן קיבל את התפקיד של המאגיסט. אולי זה הפליא כמה אנשים, אולי את מרבית המחלקה שהוא נהיה מאגיסט, אבל בכל-אופן, מי שהיתה לו אבחנה טובה, הבחין שארנון הוא חייל טוב והוא גם יתפתח לקצין טוב. כל מה שספרו פה אנשים על אומץ ועל תושיה ועל הקרבה, אותי בתור חבר מהפלוגה זה בכלל לא הפליא.

יש הרבה דברים שלא מסתדרים. אתה חושב על ארנון בתור חייל. וארנון בשמירה, בלילה, שיושב באיזו עמדה בצפון. כולם בקושי מחזיקים את עצמם ערים בתוך העמדה, וארנון תמיד ער. הוא היה חושב. היתה לו מין נפש פיוטית. היה חושב בלילה, מסתכל, מהרהר בכל מיני דברים, בבעיות של כל העולם. קשה להגדיר את זה, אבל באיזה שהוא מקום אני ... להבין את ארנון בתור אדם ולהבין אותו בתור חייל זה היה קצת קשה. לי בתור חייל מהפלוגה, בתור חבר מהפלוגה, להבין ... הוא היה חייל מעולה. מצד שני, כזה בן-אדם שלא אוהב דם,

יום שישי 11.3.77

ליאור חמוד!

כרגע גמרתי לקרוא את המכתב שלך ואני כבר עונה.

הייתי בפורים בבית, היה ממש נחמד. נסעתי עם איתי להביא את יואב מתל-חי, כך שהתחפשתי ברגע האחרון. סתם לבשתי בגד מצחיק. ותדע לך שלהתחפש כמה שיותר, ויותר בריצינות, כך יותר טוב. בקיצור הגענו להופעות, היו נהדרות, פורים שפיל מצחיק ועוד כמה הופעות חמודות. אוכל לא רציני וריקודים בסוף. היתה מסיבה ממש נחמדה. לא רקדנו הרבה, בסביבות שלוש הלכנו לחדרים שלנו לשמוע מוסיקה ולשתות קפה וב-4.00 בערך הלכנו לישון.

תאמין לי, שככל שאתה יותר מתבגר, או לא נקרא לזה מתבגר אלא מתעייף ונורא עצוב, אבל תמיד בכל שנה — המסיבה נראית פחות רצינית ופחות רצינית. למחרת נסעתי לביתן בערב, וביום ראשון חזרתי לצבא.

דרך אגב אני ורוריק גמרנו לשבוע. כלומר חשבנו שגמרנו. לא בגלל שרבונו אלא היו לי קצת רגשות אשמה, אני ניסיתי להיות הגיוני. פשוט אני חושב שהיא צריכה מישוהו קצת יותר רציני ממני. אבל

ליאור יקר!

סוף כל סוף הגיע המכתב. נורא חבל שלא היית בבית דוקא כשהייתי אבל לא נורא. העיקר שהגיע המכתב.

ליאור אני יודע טוב טוב את ההרגשה המחורבנת שמלווה אנשים בתחילת הצבא. אז תדע לך כמה דברים. קודם כל תסתכל על כל מה שעושים לך ועל מה שאתה עושה-בקלות, תנסה נורא לא לקחת ללב. תשקיע כן ותהיה ילד טוב, אבל תעשה את זה כי צריך, ממש אל תקח ללב. אפילו אם קשה, תחשוב על הדבר ותנתח אותו ותראה שקושי הוא רק עבודת שרירים כלומר עבודה פיסית רגילה למעשה.

תחשוב כל הזמן לצחוק ולחייך, או אפילו במקרה הכי גרוע לפחות כלפי חוץ תראה שאתה צוחק על הכל. תחשוב הרבה על הבית ותחשוב שאנחנו מחכים לך ואוהבים אותך ושבסופו של דבר ישנו סוף ותמיד גם נהיה יותר קל, תמיד תמיד נהיה יותר קל. ואם מתייחסים אליך בקשיחות קרה, או מענישים אותך, זה רק הצגות כלפי חוץ, כשאתה מגיע הביתה תנסה לקחת את הספר "מילכוד 22" ולקרוא אותו ותראה איך שהדברים יראו לך שונים ומצחיקים.

זה קצת מצחיק המכתב ואולי יראה לך משונה תדע לך שאני מכיר טוב את ההרגשה והסוד להצלחה ושיהיה לך קל הוא שתשקיע כאחד ושלא תקח ללב אף פעם שום דבר אלא דברים שקשורים בחברים ואז תעזור להם תמיד כמה שרק ניתן. עוד תראה שזה משתלם.

אז זהו ליאור בנתיים להתראות נורא בהקדם. ד"ש חמה מרוריק, אני אגיד לה שתכתוב למרות שאני לא מאמין כי גם לי היא לא כותבת. אז צ'או. ארנון.

מה ליאור, אין הגיון באהבה, ואני אוהב אותה מאוד מאוד. בקיצור נסעתי אליה שבוע יותר מאוחר ואנחנו חברים להלאה ותאמין לי "יצא מתוק מעז" עכשיו אני גם יודע שאני אוהב אותה. ליאור, תדע לך דבר אחד. מי שלא קרע את התחת בצבא ואכל חרה, לא יודע מה זה לחיות. ותאמין לי אני אוהב את כל הדברים הקטנים והבלתי חשובים שישנם בחיים במשק. ואם הרבה פעמים קרה שלא הבנת אותי, תדע לך שזה בגלל שכל הערכים שלי השתנו והרבה דברים שלא נראו לך חשובים היו חשובים ויקרים לי מאוד וההיפך. עכשיו לפחות נבין אחד את השני ונשדר על אותו גל. ליאור, אולי אתה לא תבין אותי, או מה שאני רוצה לספר, אבל זאת האמת. ממש טוב לי בצבא. זה לא טוב של — להישאר בשבתות ואפילו לא לחתום. אלא זה ככה שיש לי המון חברים, סיפוק בעבודה וכל הזמן צוחקים על הכל ומשתוללים בצורה רצינית. אז ככה שנורא נחמד. דרך אגב אם תראה אותי יום אחד עם קרחת, זה בגלל שכל המחלקה שלי עשתה קרחת, והבטחתי להם שאם כולם עושים אז גם המ"מ. ועכשיו הם עושים בשביל שהמ"מ יצטרך לעשות גם. אז יהיה מצחיק אה? כנראה שאני אקבל בשבוע הקרוב רגילה. קצת מאוחר כי רציתי לטייל עם רוריק בנועיבה או עין-גדי או ירושלים, ולהיות זרוקים זרוקים. רק שנינו. היא ואני. ולאהוב לאהוב. טוב לא? הבעיה היא, שעד שאני אקבל היא תחזור ללימודים ואז אני אהיה לבד. אבל במצבי אסור לי להיות בררן, נותנים אז לוקחים וזהו. אני מתאר לי כבר איזה קטעים ירוצו כשהדוד המצחיק שלנו יגיע, תשתדל להיות אה? לגבי מכתבים, יא-זונה קטן. אז כתבתי לך, אבל כשהגעתי הביתה אז גם אתה היית, אז מה

אני צריך לכתוב לך כשאני רואה אותך בעיניים. חוץ מזה שהמכתב היה מחורבן, אז טוב שלא שלחתי. בשבוע האחרון חנקתי פה טיולים בבקעה. היה יופי כזה. היינו בכל מיני מינזרים, בואדי קלט ולאורך הירדן ובכלל היה כייף כייף. דרך אגב, ליאור, הצעירים במשק יוצאים הרבה לטיולים בשבת, לכל מיני מקומות יפים, כדאי לך לבוא. פשוט תתעניין אצל עידו או דורון, מי שמארגן את זה, ותבקש ממנו להצטרף שישמרו לך מקום. נורא כדאי. טוב ליאור אני אגמור. תכתוב הרבה ותהיה ילד טוב ותשמור על עצמך. באהבה. ארנון.

מרס 78

אהל'ן מכלוף!

מה הענינים. אצלנו המצב בסדר גמור. התחילו לדבר איתי עוד פעם על לחתום הפעם ברב"טים. הבעיה היא שאני במצב לא נעים כל כך, כי אני עם רגל אחת כבר בחוץ ועכשיו אני ממש מרגיש מה זה להיות פז"מניק. חוץ מזה היתר בסדר. עובדים כרגיל שוב פעם בצפון וחונקים את הזמן. אני מתכוון לחזור למשק לאיזה 3 חדשים ואחרי זה לברוח לשנה חופש ואולי לעזוב בכלל ואני נורא מקווה שזה יהיה לירושלים. חוץ מזה יא ג'לחסט תספר מה הענינים. איך באזרחות מה אתה עושה וכו'. אני משתדל בחופשות לעבוד על החדר בבית, לטייל כמה שיותר ולנצל אותה ובנתיים גם השעון דופק והכסף נכנס לבנק. זהו, עכשיו איזה ציור אם לא תבין את הכתוב; אורקי אז להת. שורצמן.

הקרב נדם

1.

עת רדת יום הקרב נדם,
התותחים פסקו הלום.
כולם חשבו שהוא נרדם,
אך ליבו הפסיק לפעום.
כולם השליכו החגור,
הלוחמים חזרו מקרב,
אך דוקא הוא לא יחזור
כי מכדור ליבו נוקב.
ודמותו היתה יוקדת,
כל כדור שהוא ירה
לא החטיא הוא את הכתובת
כי ליבו תמיד קרא.

2.

ובכיסו השאיר מכתב —
מכתב קצר וגם כואב —
ובמילים שבו כתב,
את גורלו הוא כבר ניחש.
אם תמצאוני בלי חיים
וחברי הביתה שב,
תדעו שזה רצון גורל
שלא אשוב משדה הקרב.
חום הציף אותי בן-רגע
ואיני יכול יותר
ידיד נפש עף בן-רגע
ואני כאן מזמר.

והוא כל הזמן: "נו..." הוא כל הזמן לוחץ.
וקטע אחד שאני זוכר, מלפני המון זמן כבר,
ששוורצמן לא אהב פקודות דביליות. פקודות
צבאיות, מה שנקרא. הוא שנא את זה. זה אכל
אותו.

אין ספק שאנשים נמשכו אליו. זאת אומרת,
הוא היה דמות מאגית, שכיף להיות איתו. מאגית
— תרתי-משמע.

זאת אומרת, כשנמצאים לידו, כל הזמן מרגישים
שיש כנפיים ככה שחובקות, אף-על-פי שלפעמים
רואים שיש לו, כמו שאמרתי, נפש כזאת קטנה.
אבל הוא בהחלט משך את כל החבר'ה. הוא
היה יותר ג'ול מאתנו. אין ספק בזה.

דרור: הייתי איתו במחלקה בטירונות, ואת כל
השלב של ה-14 חודש. הייתי איתו בגדוד, אבל
אין לי חוויות, לא חוויות קונקרטיות.

מה שבלט באופי של שוורצמן זה קודם-כל
דמות, משהו מוצק, גדול. לא כל-כך התאים לו
לרוץ בשלב הראשון. הוא לא בלט בריצה. אבל
בהחלט ראו שהוא התאמץ. משהו בפרצוף שלו
כה נושך, משהו כל הזמן רוצה ורוצה. אבל
האמת, בשלבים יותר מתקדמים הוא כן היה
מסוגל לרוץ עם המאג וכן היה די קליל.

דבר בולט בשוורצמן זה הרוח שהוא ככה הפיץ
בין כולם, את הדמות האבהית שלו. זאת אומרת,
נמשכים אליו. אני הרגשתי קטנצ'יק לעומתו.
זאת אומרת, הוא היה יותר גדול ממני, ואני חושב,
הרבה יותר מבוגר ממני, בכל השלב הזה.

וכששוורצמן אמר מילה — הס! אף אחד לא
עובר. ביחוד בשלבים הקשים של הטירונות,
שמחזיקים את המחלקה, ומישהו ככה צריך לתת
מילה, לעשות — נגד, לא נגד. שוורצמן אמר
מילה — זהו, אין עוררין. זאת היתה ההרגשה
שלי אז.

עוד דבר בולט שהיה אצלו — כמה שהוא היה
גדול היתה לו נפש של צפור. ואת זה ראו. ראו
בפרצוף שלו שהוא מתלבט, בדברים הקטנים
של מה לעשות ואיך לעשות, ובדברים האישיים
שלו — בזה הוא התלבט כל הזמן. וזה העיד,
לגבי לפחות, שיש לו איזושהי נפש... שהוא לא
כל הזמן ככה קודר ורציני ו... נו, תעשו
כבר...

עוד תכונה שהיתה בו, זה הלחיצות... כל הזמן:
"נו, נו...", כל הזמן מאיץ. הוא הראה שהוא
מתייחס לכל נושא, אף-על-פי שכמה חבר'ה
מתייחסים קצת בקלילות... לא נורא, אילו...

: יש כמה דברים, להדגיש מה שהוא אמר,

שהוא ככה אהב את האנשים. התקופה שלו בשנת שרות שלו, זה היה תמיד נושא לשיחה. אני זוכר, אתי לפחות. כל פעם כשהיינו עוברים קרוב לירושלים: "פה הילדים, פה זה...". ממש, הוא עשה את זה כמו רוב הדברים שהוא עשה. ממש מתוך הלב. תמיד היינו יושבים, הוא היה מספר, איך הוא עבד, מה הוא עשה, עם איזה ילדים. אני זוכר, כשצעדנו בצעדת ירושלים, כשעברנו בירושלים: "בטח פה הילדים שלי".

: תמיד, זה אחד הדברים שיותר הדגיש,

את הענין הזה שכולם מספרים על זה, שהוא ממש אהב אנשים. היה קצת קשה לקשר בין זה שהוא חייל טוב לבין זה שהוא כליך לא אוהב את הצבא. זה לא הלך ביחד. הוא והצבא זה לא דברים שהולכים ביחד.

: לפי דעתי ... אני לא יכול להגיד

דברים בטוחים ... מה שאני חושב, זה שפשוט הוא ידע שחייבים לשרת 3 שנים בצבא. אין ברירה, צריך לעשות את זה. וכמו שהוא בדרך כלל היה נוהג לעשות את הדברים, לעשות את זה על הצד הטוב ביותר. אז אם זה קצת נוגד את הערכים האישיים, אז פשוט נמצאים בצבא, אין מה לעשות. צריך לעשות שלוש שנים, נכון? אז כל אחד יודע, שלמשל, להיות בצנחנים זה דבר התנדבותי. זאת אומרת, זה כבר מראה על זה, שבגלל שהערכים האישיים שלו — לא רק שלו של עוד הרבה אנשים שהיו בפלוגה, זה לא היה הרצון להיות פייטר, זה לא היה הרצון להיות לוחם, ללכת להילחם. זה לא מה שמשך אלא

יש הרבה מהציונות והרבה מהערכים האישיים.

דוקא מהבחינה הזאת זה מסתדר, כי הערכים שלו היו מאוד חזקים בנושא הזה. הוא ממש אהב את האנשים. אהב אנשים. מוכן לעזור לאנשים. הוא ידע שיש לו מה לתרום. הוא ידע שבתוכו יש לו מה לתרום לאנשים. אני חושב, הדוגמא הכי טובה היתה ההתייחסות שלו לשנת שרות. כי הוא לא היה הקיבוצניק היחידי שאני מכיר שעשה שנת שרות. יש הרבה שאוהבים את זה, כי עוד חיים וחוויות. אבל ההתייחסות שלו לילדים — הוא היה מדבר כאילו הם הבנים שלו. "הילדים שלי". זה היה משהו ממש בולט. החבילות. כולם סיפרו על החבילות שהוא היה מקבל. הוא היה מקבל ב-115 היה מקבל איזה שתי חבילות בשבוע או משהו כזה. היה פותח את החבילה וזהו. אני לא אשכח את התפוחים של האיזור פה. אשכנזי יצחק: ככה ... כשארנון הגיע לצבא אז הגיעו שלושה קצינים ביחד והם באו לאימון קיץ בירוחם. עכשיו הזכירו לי. אני את ארנון הכרתי מעט לפני זה. אין לי חוויות משותפות איתו מהסוג ששמעתי כאן, אבל אני בהחלט יכול להגיד כמה דברים לשבח. את ארנון הכרתי דרך עומרי, שנקרא בקיבוץ, וגם עלי-ידי החברה בפלוגה, סטפן קופ. אני הייתי הרס"פ שם, כשארנון הגיע. ואז חשבתי ודיברתי עם סטפן. אמרתי לו: "מה אתה אומר על ארנון?" הוא אמר לי: "ארנון בחור מצוין אני בטוח שיסתדר טוב". אמרתי לו: "תשמע, ארנון עכשיו בא להיות מ"מ חבלה, אחרי שקלר היה, וזו תהיה בעיה להיכנס לנעליים של קלר". הוא אמר לי: "אל תדאג". אמרתי לו: "אני לא דואג. אני לא מנהל את הפלוגה בכלל."

אבל אתה בן-קיבוץ שלו, אולי נעזר לו, ניתן לו איזו הכוונה, כמו שעשיתי לבועז". אני בטוח שאם הוא היה בארץ, הוא היה מגיע לכאן גם-כן. טוב, אז אמרתי לסטפן: "אתה יודע מה? תן לזמן לעשות את שלו. אם לא, אנחנו נספר לו קצת על ההווי בפלוגה, וזה יעזור לו להשתלב יותר קל מאשר מבחינה מקצועית".

האמת היא, שלהפתעתי הרבה, למרות שאני מכיר את קלר ויש פה עוד כמה אנשים שמכירים את קלר, ארנון השתלב במאה אחוז ותפס את מקומו של קלר, וקלר כמעט ולא הורגש. אבל אנשים פה צריכים לדעת ... דברים שלא שמעו אותם. דברים שהיו בחדר הסגל. ארנון נלחם פה לטובת חיילים, כשהוא חשב שהם צודקים, והם לא יודעים עד כמה.

: במחלקה אצלנו קראנו לו "אבא שוורצי". וזה אומר את הכל. כי הוא באמת היה מין אבא שלנו. יש כמה דברים פיקנטיים. למשל, כשהוא רצה להתעמק בבעיות רציניות, היה יושב על יד המיטה של קפלון בלילה ומדבר. אבל כשהיה רוצה לרדת לעם ולקבל קצת מצב-רוח טוב, אז היה מתקרב לקבל, וקבל היה המצחיקן של המחלקה.

: אולי עד שקבל יתארגן אני אזכיר איזה קטע באמת פיקנטי של שוורצמן. ארנון היה תמיד אמיץ במחלקה, אבל גם באיזשהו שלב, שהוא היה הכי פחדן. הוא ונסבאום, זה היה בקורס צניחה.

בקורס צניחה היינו עושים תרגילים מהסווינג — ארנון היה לבן. לבן ממש. פוחד פחד מוות ואחרי-כך בצניחות, אז כל אחד — צניחה עם

שק חזה, אז כל אחד צנח עם הכלי שלו. וקפלון וארנון, שני הפחדנים — בצניחות רק — שני הפחדנים האלה צריכים לצנוח עם הכלי הכי כבד עם המאג. ואז שוורצמן עוד לא יוצא מהמטוס, כבר פותח את הרזרבי. מה שבטוח — בטוח. הרזרבי פתוח.

היה קופץ, פותח את הרזרבי. וכל פעם שהיינו שומעים על איזה שהוא תרגיל, הדבר הכי מעניין אותו, זה לא כמה נסתער, או כמה נלך ברגל — אם התרגיל הזה מוצנח או לא. כשהיה שומע שהתרגיל הזה מוצנח, אז יומיים לפני התרגיל הוא לא היה מרגיש טוב. היה חולה. לקראת הסוף אני חושב שהוא קצת הסתדר עם מחלקת חבלה בצניחות. הוא התארגן קצת. אבל הוא תמיד רצה ללכת למרגמות. הוא אומר: "אני הולך למקום שאין צניחות. למרגמות. אני אלך למרגמות. עם המרגמות אף-פעם לא צונחים. תמיד נוסעים עם נגמשי"ם בתרגילים".

יוסי: אני מצטער שאיחרתי. ההיכרות שלי עם שוורצמן בעצם, התחילה בהגעה שלו לפלוגת הרבט"ים במחלקת החבלה.

היה חוסר של שני קצינים ברבט"ים והיינו צריכים לקבל שני קצינים. אמרו לנו שמגיעים שני קצינים מאוד מומלצים — אחד זה מר לנר, שנמצא כאן, והשני זה שוורצמן ארנון. יותר לא ידעתי שום דבר. ניסיתי לתפוס את וניל, לקבל איזו שהיא אינפורמציה לפני זה, אמרו: "תשמע, תקנה. שניהם קצינים מעולים. שניהם בחורים טובים". אמרתי: "ברבט"ים אסור שיהיו בחורים טובים, כי יאכלו אותם".

שוורצמן הגיע, ארנון הגיע, לנר הגיע. ראיתי שיש לי פה עסק עם שני אנשים — אני אתרכז בארנון: קצין שקט, שלו, בחור נחמד. הוא במחלקת החבלה? מחלקת החבלה זו היתה חבורה מגובשת, חבורה שנורא רצתה מפקד כזה עם אישיות חזקה, שובב כזה, אדם שיותר פעלתן. ושוורצמן בהתחלה, מי שלא הכיר אותו, מי שלא נכנס קצת יותר לעומק היה נדמה שזה איזשהו בחור ביישן ושקט. הוא באמת היה כזה, אבל המדיניות שלו לאחר-מכן ... אוסיף קצת, אסביר את עצמי.

בקיצור, אמרתי: זה עלול לא ללכת טוב עם הרבט"ים, במיוחד לא עם מחלקת החבלה. והתלבטתי די הרבה עם עצמי, אם באמת לשבץ אותו למחלקת החבלה או לא. ובסוף החלטתי שכן. והיתרון — היה לו יתרון התחלתי טוב. שוורצמן ארנון — אני לא יודע אם אתם כולכם יודעים — קצת לא שמע טוב. והיינו צריכים כל פעם להגיד לו את הדברים פעמיים. בהתחלה נדמה היה לי, שהוא לא בדיוק מבין. אחרי זה הבנתי שהוא מבין יותר טוב מכולנו. היתה לו

פשוט בעית שמיעה.

אז אמרתי לסמ"פ: לפחות יהיה לו יתרון, שאת ההערות הראשוניות של מחלקת החבלה הוא לא ישמע, כי לא תמיד נחמד לשמוע את ההערות הראשונות של החיילים האלה.

בקיצור, ארנון התחיל לעבוד, והסתבר שהוא סחף את המחלקה לביצועים. בדיוק היתה התקופה של האימון בדימונה. היתה תקופה לא קלה. במיוחד בשביל הרב"טים שצריכים לרוץ אחרי נגמשי"ם בחום ולהתרוץ. זה החלק הפחות סימפטי, למרות שהם ידעו לעשות את זה טוב מאוד. הוא השתלב, והוא השתלב יפה מאוד, והייתי ממש מופתע, למרות השקט שלו ולמרות אי-ההשתתפות שלו בכל מיני שיחות בצורה פעילה — שהוא בעצם היה דמות עם מנהיגות טבעית, הרבט"ים בפירוש, מחלקת הרבט"ים היתה אחרי שוורצמן באש ובמים. זאת אומרת, הם העריצו אותו בתור מ"מ חבלה, ושתבינו, במחלקת חבלה, שמ"מ יהיה מעורב זה לא דבר פשוט.

אחרי זה, כששוורצמן נהפך להיות סמ"פ בפלוגה, והוא כבר היה עמוד-התווך של הפלוגה — אני לא הייתי, אבל זה היה לי דבר כמעט מובן, כי לפי ההשתלבות שלו ולפי הכניסה לתפקיד שלו ולפי הדאגה לחיילים — היו לי המון וויכוחים איתו לגבי האם צריך להעניש מישהו או לא צריך להעניש אותו.

טוב, בכל אופן, היו לנו וויכוחים חזקים על איך צריך להגיב. והוא תמיד היה בעד, שאולי ניתן להם עוד צ'אנס. ולמרות שהוא היה בעד לתת עוד צ'אנס ובעד עוד לדבר, זה לא נבע מתוך חולשת מנהיגות אלא מתוך הבנה יותר. הוא חשב שככה צריך לדבר אל אנשים, כי בסך-הכל צריכים להבין.

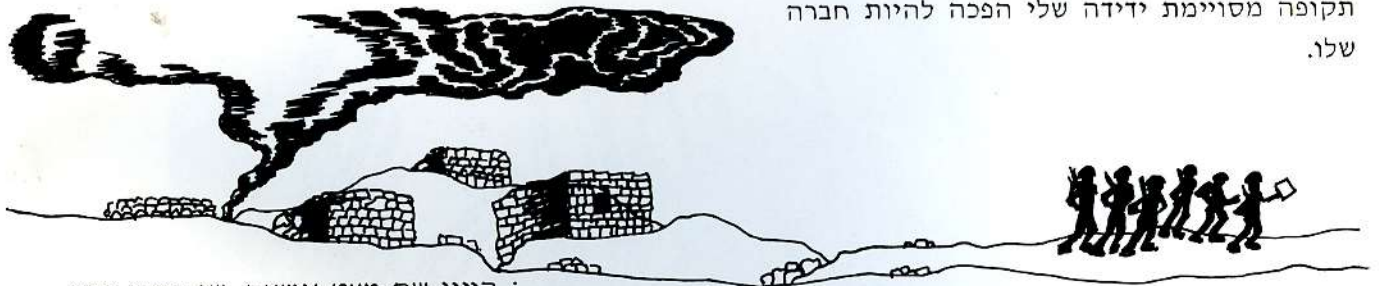
סד-הכל עבדנו יחד איזה ארבעה חדשים, להערכתני. אני עזבתי את הרבטי"ם בסוף האימון. ואז פלוגת הרבטי"ם היתה בתקופת פריחה. גם בסוף האימון זכינו לבוחן מסייעת, כשהכתף הרצינית להצלחה של בוחן מסייעת זה היה מחלקת החבלה ומחלקת המרגמות. התולרי"ם אז עשו פאשלות. אבל מחלקת החבלה ביצעה את המשימות שלה בבוחן עצמו בצורה יפה מאוד, והקצינים שעקבו אחרי מהלך התרגיל, מעניין שגם הם אמרו לי, שהם התרשמו: הנה, קצין שקט. אולי קצת הססני. אבל כשנכנסו יותר לעומק התרגיל, מסתבר להם שבעצם יש להם פה קצין עם כושר מנהיגות, כושר מקצועי. הוא עשה את האקט הזה, את החלק שלו במסגרת של התרגיל הפלוגתי, של בוחן הפלוגה בצורה טובה מאוד. זהו. אני עזבתי את הפלוגה אחרי התקופה ההיא, ובזה נפרדו הדרכים שלנו. נשאר עוד דבר אחד משותף, שברוריה שהיתה תקופה מסויימת ידידה שלי הפכה להיות חברה שלו.

: אני חושב, שבשלב הזה כדאי שחבר'ה יספרו עליו, חבר'ה צעירים שהיו איתו במבצע ליטני. שיספרו קצת יותר פרטים. יותר פרטים על כל הארוע. כי לנו, בני המחזור שלו, זה לא כל-כך ברור מה קרה ואיך זה קרה. שריטה: אני מבינה שאתה היית רוצה לדעת יותר על מה קרה בליטני.

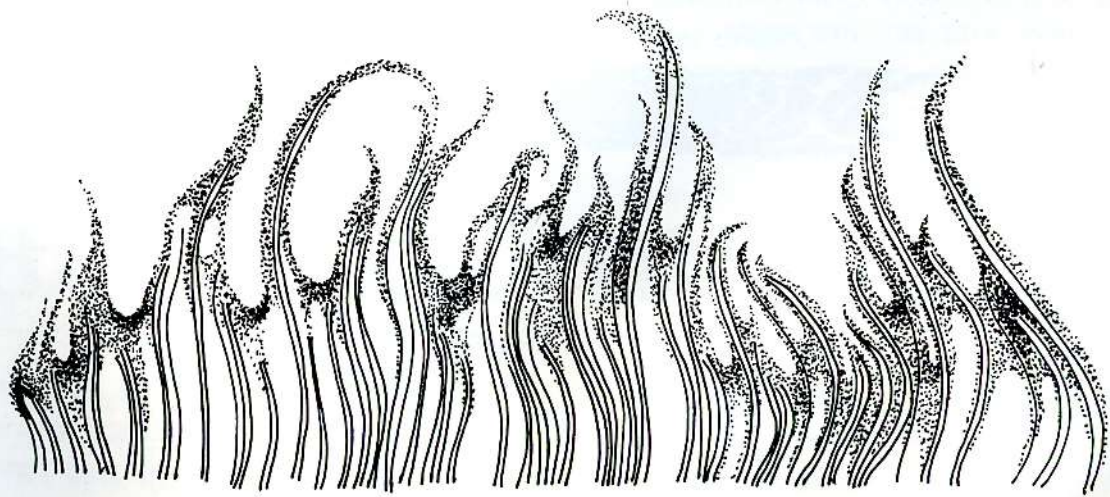
: בדיוק. כן. כל המקרה, איפה זה קרה ומתי. : הרי אנחנו קראנו בעיתון שכל העסק הזה היה די ... היו הרבה ... ההתנהגות שמה לא היתה טובה. כל העסק ...

: מעניין איך בכלל הגעתם לכפר הזה. אני שמעתי איזו גירסה, ואחר-כך שמעתי שוב-פעם גירסה. בהלוויה שמעתי גירסה, באזכרה שמעתי גירסה אחרת, ובעתונות גירסה בכלל לגמרי שונה. אז מעניין מה קרה ואיך הלכתם לשם, למרות שזה קצת צבאי, אבל תספרו לנו.

: כפר -קנא היה כפר עויין מספר אחד בכל האיזור הזה. חיו שם ממש המון מחבלים. לי נראה בכל-אופן, שהמחבלים ממש החליפו בגדים שם ונהפכו לאזרחים. היתה טעות שמה רצינית, שלא הורידו את כל הכפר הזה, בכלל, מחקו אותו מהמפה.

: היינו שם מעט אנשים. שי כנעני פרש את האנשים, והתחלנו ... שני בתים, טיהרנו אותם והגענו. וידענו ... מה שהמ"פ עשה — הוא לא שמר על קשר עין. הוא ידע בערך איפה הם. נענו לשם בפריסה. לא היו רווחים כל-כך. היה איזור מסולע. הגענו לשמה. עוד לא הספקנו, אני זוכר, לעבור את הטרסה — ארנון אז עבר את הטרסה. חצי מהכוח עבר את הטרסה.

: המג"ד נתן הוראה לרבטי"ם, (אנחנו הובלנו בראש הגדוד), להתחיל לרדוף אחריהם. מי שהיה הראשון זה היה המג"ד, הסמ"ך של המג"ד ואנחנו אחריהם, עם שי כנעני והסמך של המ"פ. קפצנו. זה היה אני ואלכס, יהודה גבאי, אילן ארד, קבסה, גרונו ; ניר שדה, וינברגר — 8 אנשים היינו. ורצנו אחריהם, והיתה מין עליה כזאת. היה שם בית. אז קודם-כל ירינו קצת על הבית. אחרי-כך שי כנעני נתן הוראה לעזוב את הבית ולהמשיך לרדוף אחריהם. רדפנו היינו בפריסה, לא כל-כך מסודרים. כל-אחד התלהב יותר מהשני. רדפנו אחריהם איזה 900 מטר בערך. לא הרגשנו בכלל את הריצה וכולם, כולם רצו כמו מטורפים. פעם ראשונה, התקלות ראשונה עם מחבלים. אש חיה. כל אחד רוצה להוכיח את עצמו.

רצנו. כנראה שהשגנו את המחבלים. הכושר שלנו היה יותר משלהם, למרות שאנחנו היינו עם אפודים כבדים והם עם אפוד ושתי מחסניות או שלוש, והצלחנו להשיג אותם. הם עצרו אחרי איזו טרסה. היו שלושה ככה פה, היה אחד שכנראה היה פחדן יותר מכולם — היו חמישה — ברח יותר, והיה אחד שהתמקם פה, אחרי העץ, זה בערך הסידור שלהם. הגענו. התחלנו לירות. ראינו את גרונו קודם נופל איזה 40 מטר לפני שנפגשנו איתם, לפני שהם התמקמו. חשבתי שהוא נופל מאיזה משהו. אחרי-כך הסתבר שלא נפל כי מעד או משהו כזה, אלא נפל כי קיבל כדור. עוד כמה נפצעו אבל היו רחוקים ממני. אני הייתי בצד עם שי המ"פ. הוא היה חצי-מטר ממני. ואז עלינו שנינו על הטרסה, הוא קיבל כדור ונפל אחורנית. אני ישר ירדתי במקום, והתחלתי לירות, אחרי מחסה. בדיוק אז, באמצע

הריצה גס-כן, אלכס היה במין שלוחה כזאת. אלכס היה מימיני. אני ראיתי אותם. אני חשבתי שאלכס לא ראה אותם. התברר שאלכס ראה אותם יותר טוב ממני. בגלל זה הוא גס-כן ירד. הוא רצה לעלות.

: היה אחד אחרי העץ שלא ראו אותו זה שהיה אחרי העץ — לא ראו אותו.

: הטרסה היתה בצורת ר', אבל ר' הפוך כזה. והתמקמנו ככה, ואלכס ירד קצת לואדי והתחיל לעלות. איך שהוא עלה לטרסה, הוא התחיל לרוץ. זה היה כמו חיה. אלכס הזה, אמיץ גס-כן, ואצלו היתה שאיפה להרוג מחבל ; זו לא מלה שאיפה. יותר משאיפה. אמרתי לו : אלכס הם פה, למה אתה יורד למטה ? לא הבנתי מה שהוא רוצה לעשות. הוא עם כל האומץ שלו ועם כל הבטחון העצמי שלו עלה, איך שהוא שם את הרגל על הטרסה — הוא קיבל צרור בראש, בכל הגוף. אפילו ברובה היו כדורים.

היה משהו נוראי כזה. אני שמעתי עוד את ה'איי הזה שלו. יותר לא שמעתי כלום. כל אותו זמן אני הייתי אחרי מחסה והתחלתי לירות. המחבלים שם ירו, ככה, ישבו בצורה כזאת על הרצפה והתחילו ככה לקצור אנשים.

אילן ארד היה במרחק של איזה 20 מטר מימיני, ישר עם המאג התחיל לקצור את האנשים, המחבלים שם. היה המחבל האחרון, אני לא זוכר מי, שהכח של רלי הרג אותו. אני לא יודע בדיוק. כוח של רלי. אתה גס-כן היית שם. בדיוק כשאלכס עלה וירד, נפל שם, ושוורצמן התחיל לפעול. הוא היה לבד שמה. רק אני והוא.

אני לא יודע מי עוד היה. אילן ארד. אני לא יודע אם הוא ראה אותי או הוא ראה את אילן בכלל. אני לא יודע. היה שקט כזה. רק צרורות כל הזמן. לא היו פקודות ולא כלום. אני חושב שחלק מהטעות היתה ההתלהבות הגדולה של הרבטיים, איזה בטחון עצמי.

ושוורצמן קם והסתער לבד. ממש לבד. הוא קם, עם כל הגודל שלו והסתער לבד. אני לא יודע איך היה לו האומץ לעשות דבר כזה, ואיך שהוא רק שם את הרגל על הטרסה, חטף כדור. וזה חרץ את גורלו.

חלבי: מה שקרה, אני הייתי הקשר של שוורצמן. נכנסנו בדיוק אחרי שבכפר-קנא נתקלו. השיריון גילה את המחבלים אנחנו לא היינו עם הנגמשיים.

הטור של החבלה נע מצד ימין והטור של הסיור בצד שמאל. כשקרה המקרה לשוורצמן — ירדתי למטה, לתוך הוואדי. אחרי שירדנו לשם, נכנסנו לעוד בית, אני ואלכס, — אז לא היה לנו את השלישי, אז נכנסנו אני והוא לבד ועלינו לכיוון הגבעה. בכיוון הגבעה שוורצמן שאל את שי: לירות? אמר: לא. אני הייתי הכי שמאלי. היו עלידי אלכס ושוורצמן. ברגע שאלכס שם את הרגל שלו על הטרסה הראשונה, שם טווחו אותנו. פתחנו במטח אש רצינית. שוורצמן הסתער. הוא קיבל את הכדור, הוא נפל. אבל מה שקרה, אני מסתכל שמאלה, ימינה, — ראיתי שכל החבר'ה נשכבים. פתאום, אני עומד ממש רגיל ומתחיל לרסס בשטח. אני מקבל אבן מיוסי אלעזר. הוא אומר לי: תשכב. שום דבר. אני עומד ומרסס, והם ממשיכים עוד לירות עלינו. פתאום אני מזהה איזה מחבל, שהוא נשכב

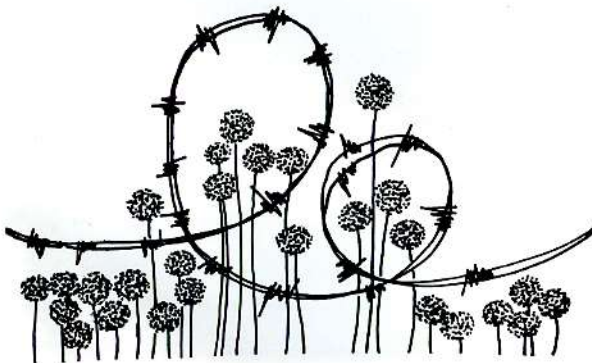
למטה ומתחיל לרסס.

בחיים שלי לא נגמרה לי מחסנית כל-כך מהר. אני רק ראיתי אותו, הכנסתי בו מחסנית, וממש הרגשתי שתוך שניות נגמרה המחסנית. קמנו, וסייג הכניס בו עוד כדור בראש ליתר בטחון. ובנתיים עד שהגיעו כל החובשים, אני חבשתי בתנאי שדה. תפסתי את האינפוזיה, הורדתי את כל החגורים. אלכס כבר היה גמור. ושוורצמן, הורדתי לו את החגור והקסדה. היה צריך עוד רימון לזרוק בשביל המסוק. התחילו לפנות את האנשים. חשבנו שיוסי קבסה בכלל ישאר בחיים. אחר-כך אבא של שוורצמן בא לבקר שם, והראינו לו את המחבל שהרג אותו. אז הוא אמר: "זה הנבילה שהרג את הבן שלי". אחרי חודש שומעים שהוא נפטר.

: ספרי, איך ארנון התנהג בתור דמות בפלוגה. את היית הכי מקורבת אליו. כל פעם, אני זוכר, מהרמה, כשהוא היה יוצא לאיזה מקום, את היית איתו, ישבת בתוך הדי. 200. הראשונה שהיתה יושבת בקבינה, זאת היית את.

נטע: נכון.

: ספרי עליו.

מין נורא שקט כזה, לא מתבלט. אומר את מה שיש לו, אבל לא שום נסיון להיות מעל. ובעצם, בתקופה האחרונה אז היינו שנינו כמעט הכי ותיקים של הפלוגה. אני הגעתי לפניו יומיים, אז בכל-זאת הרגשתי הכי ותיקה, והוא נשאר מה שהוא היה פעם. וידוע שסמ"ך ופקידה, או שמתחברים מאוד חזק, או שנשארים ידידים, או שהיחסים מאוד לא טובים. כי התפקיד הזה מחייב כל הזמן שיתוף-פעולה וכל הזמן דרך מינהלה, תמיד

נטע : אני חושבת, בכלל, ממתי אני זוכרת אותו ככה בפעם הראשונה ... את בועז, למשל ... לא משנה, כל מיני אנשים אחרים תיכף יש לי איזה מקרה שפתאום אני יודעת שאז ראיתי, אז ... אותו, את שוורצמן ... זה יהיה מוזר לי להגיד ארנון, כי הוא היה בשבילי שוורצמן. לא ארנון. אני לא זוכרת. זה פשוט פתאום כאילו התרגלתי לעובדה שהוא נמצא, אבל לא איזה מקריות שראיתי והכרנו. ממש כך. הוא היה

התלוויות לכל מיני מקומות. בתקופה האחרונה באמת היינו ככה המון-המון ביחד. היה בינינו עוד איזה קשר, כי ברוריה גרה די קרוב אלי, אז זה גם-כן משהו כזה, מעבר לצבא.

אני זוכרת כל מיני דברים של טוב-לב. בצניחות — אני הרי התרגלתי תמיד לצנוח ראשונה, ובדרך-כלל בצניחה, במטוס, רואים את כל האנשים שמפחדים. כל אחד, הגיבורים שטענו שהם לא מפחדים, אבל רואים איך הם אוכלים את הצפורניים. ואף-אחד אף-פעם לא הסכים לתת לי להיות הראשונה. לא גיורא ולא סמכים אחרים, כי זאת נקודה שבן-אדם לא יכול לעמוד בפניה, זה משהו ריאלי. אבל שורצמן תמיד אמר: "טוב, תהיי לפני בהתחלה".

מה עוד אני זוכרת? די. 200 זה בעצם היה דבר די משותף. אני הייתי חולת נסיעות, תמיד נוסעים. כשהיינו בבית-הלל זה קרוב לפה, אז כל מיני סיפורים ... אז נתקעים איתו וחסר דלק ובאים לפה, והשער נעול ואין שומרים אז נרדמים פה לאיזה שעתיים לפני השער, לפני המשק. כל מיני נסיעות משכם ...

אני זוכרת את היום ששי טילפן אלי ואמר לי: תלכי להודיע לכל הפלוגה שעולים ללבנון. בעצם, זה לא עולים, אלא לחזור. ואיך שהכרנו את שי, היה כזה מאוד דרמטי. לוקח תמיד יוזמות, עושה מכל דבר פיל. אמרתי לעצמי: אה, זה סתם. אז עוד לא שמענו ברדיו על האוטובוס. איזו המצאה שלו. ידעתי ששורצמן נמצא אצל ברוריה, וקפצתי לשם. וברוריה אמרה לי שהוא חולה ולא מרגיש טוב ולא ידעתי איך לספר את זה, לא נעים לי, אמרנו עזוב, תישאר פה. זו בטח סתם המצאה. הגעתי הביתה. אחרי איזה 5 דקות הם הופיעו. בכל-זאת לא שקטים. ואז אחי גם היה.

מה לעשות? אז זהו, הם לקחו את הפקעאלך וחזרו לשם.

מרוצה ממנו. זה הדבר שבאמת, הוא כל הזמן דיבר על האחדות, על הביחד, חברים, טיולים. אחרי שהם היו שם כמה ימים בסנט ג'ין, שרגא, וכל הזמן חיכו להכנס פנימה, אז כבר כולם היו מתוחים, למה מושכים אותם ולמה לא יוצאים וגומרים עם זה. וכל יום, אני זוכרת, הסתכלנו בכוכבים לראות אם יהיה גשם, כי זה היה תלוי בגשם. בגלל מזג-האוויר לא יכלו לצאת. אז הוא אמר, בדיוק בערב שלפני, אז היו פתאום כוכבים, והוא ככה אמר: "איזה יופי, מחר אנחנו יוצאים. אני לא רוצה להישמע שאני צמא-דם או משהו. אני יודע שצריך לעשות את זה. אז נגמור עם זה".

... וחיכינו כמה ימים כי הגשם לא פסק. וכשהיה הלילה לפני שיצאו אמר — "נטע, שלא תחשבו שאני רוצה, אבל צריך לעשות את זה. אז שנצא כבר ונגמור מה שצריך."
נשמע כמו בספרים אה?

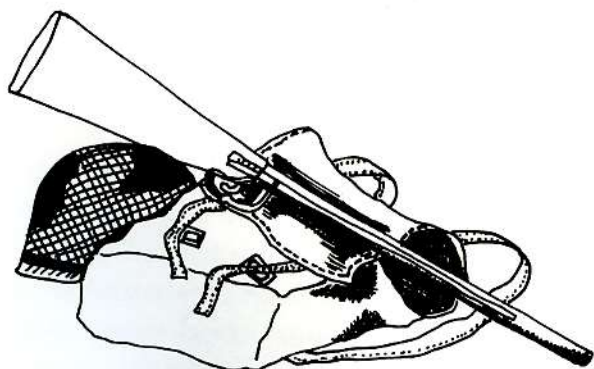
שי טילפן והודיע להזעיק את כולם. ולא היה נעים להגיד לברוריה שצריך ללכת. נראה חולה וגם הרגיש ככה. וחשבנו אוי זוהי סתם קריאה לא רצינית. אבל אחרי כמה דקות הופיע. יש חוס והכל אבל יכול להיות שמשוה מתבשל שם. חולים יש זמן להיות בימים אחרים. מכנסי א' קצריי רגלים שהגומיות מגיעות כמעט עד לבירכיים.

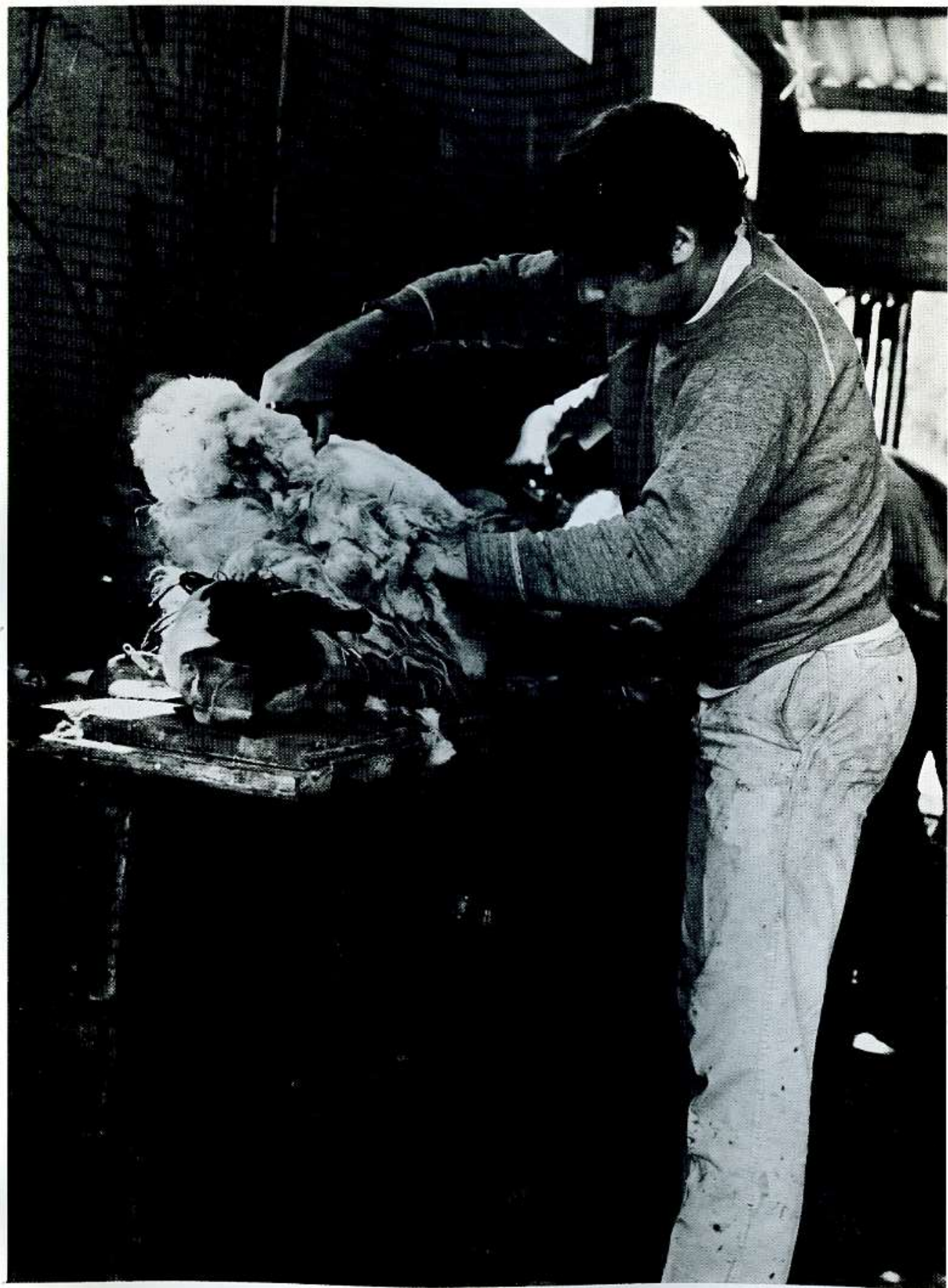
מכנסי התעמלות ירוקות. תמיד אותה חולצת מד"ס — טריקו לבנה עם כתובת באנגלית שאף פעם לא מכובסת. שטופת זיעה נכנסת לשקיק נילון בארגז.

קופסת קרטון מלבנית ומלא סרטי דבק אדומים. השם כתוב תמיד באותיות ברורות ברורות בטוש סגול. חבילה מהבית, מגיעה אחת לשבוע. העיקר "דברי הכפר". השאר — למי שבאזור.
* סדינים וציפיות לבנות עם פרחים כחולים-סגולים.
* לנסוע בדי 200 ולהיתקע.

* לנסוע בדי 200 בגשם שוטף בלי וישרים.
* לנסוע בדי 200 בלי פקק למיכל דלק ולמצוא בכרמיאל אילתור מכוס פלסטיק וסמרטוטים.
* לנסוע בדי 200 ולהישאר לישון כמה שעות לפני השער הנעול של המשק מפני שבאותו זמן משום מה השומרים של כפר-הנשיא לא היו באזור.
* "אתן לך בוקס" — משפט המעיד על זה שבאמת התרגז.
* לדבר במבטא הודי — אפילו יותר טוב מציון מליאנקר.

* לחלום על כבשים ודיר ומרעה.
* להכיר — לאהוב את ירושלים. ולהראות איפה החומוס של רחמו.
* להיפגע, להעלב — לשמור בפנים.
* להיות איש סוד. לתת לברוך בנסיבות מסוימות לשעה שעתיים בבית-הלל.
* לפעמים שורצי.
* להיות אחד מ'החבלה' מבלי לשיר את אהובה עוזרי ו'חנה'לה התבלבלה".
* להזכיר שמות של אנשים מבלי לשמוע את השאלה "מי היו אלה בכלל". שנינו — הותיקים ביותר בפלוגה.
* לאהוב את שלישיית "קצה השדה" וביחוד את "יש לפעמים".
* להיות מ"מ נערץ וסמך 'שבז' המריח את השחרור והמייחל לו בכל רגע.

.....למרות הזמן שעבר מאז "מבצע ליטני" הרי שהפרטים הקשורים בנפילתו של ארנון חרותים בזכרוני. אולם כדי למנוע אי דיוקים קטנים וכדי לאסוף את מלוא המידע אני מציע לפנות גם לשי המ"פ ולשאר הלוחמים שהיו לידו בשעה שארנון נפל.

ל"מבצע ליטני" יצא גדוד 202 עם 4 פלוגות כאשר ארנון היה הסמ"פ של הפלוגה הותיקה — פלוגת הרבטיים.

בשעות הבוקר המוקדמות של יום א' 19 מרץ '78 ביצענו התקדמות רכובה על גבי נגמשים וטנקים תוך כדי טיהור וסריקת כפרים בחיפוש אחרי מחבלים ואמצעי לחימה שברשותם.

בסביבות הצהריים נעצרנו בצידו הדרומי של הכפר קנא, כאשר על פי הידיעות שברשותי, היה בכפר, אחד מריכוזי המחבלים הגדולים שבגזרה. לאחר הפעלת ארטילריה וחיל האוויר על מקומות מסתור של מחבלים וירי טנקים לבתים ולבונקרים שבהם נמסר לנו על מחבלים מסתתרים, התחלנו בסריקת הכפר.

בהתאם לתיכנון שלי חילקנו את הכפר לשלושה אזורי סריקה כאשר הכביש המרכזי משמש כגבול גזרה בין הפלוגות. הפלוגה שבה היה ארנון היתה צריכה לסרוק את הצד השמאלי של הכביש (מדרום), פלוגה של רוצב מצידו הימני (צפון) ופלוגה של יואב בהמשך לאחר היציאה מהכפר. בנוסף ללוחמים אשר הלכו רגלית נעו בחוד שני טנקים אשר תפקידם היה לתת חיפוי ולפצח מטרות קשות במידת הצורך.

את הכפר סרקנו ללא כל בעיות, ותוך כדי הסריקה גילינו מרכז שהיית מחבלים ריק, שהושארו בו אמצעי לחימה ומוקשים בגזרת פלוגת הרבטיים. בסביבות השעה 13.00 כאשר היינו ביציאה המערבית

של הכפר קלטתי ברשת הקשר הן מפלוגת הרבטיים והן מהטנק בגבול שהם רואים מחבלים שנימלטו לחורשת עצים דלילה כ-600 מטר לפנייהם ומצד דרום לכביש. כאשר זיהיתי את החורשה פקדתי על הטנקים לקצר טווח והלמשיך ולהעסיק באש את המחבלים שנראו רצים בינות לעצים. קידמתי לשם גם את הנגמ"ש שלי בנוסף לכך פקדתי על שי עם פלוגתו להתקדם, ליצור מגע עם המחבלים ולהשמידם. את רגע הנפילה של ארנון לא ראיתי, הגעתי לשם דקות מעטות לאחר שנפל אולם מתחקיר לוחמים ומצורת שכיבת המחבלים ההרוגים הוברר לי שחמשת המחבלים אשר אש הטנקים ריתקה אותם לקרקע שכבו בינות לעצים ומאחרי טרסה נמוכה. בשעה שכוח החוד של הפלוגה התקדם וחצה בדרכו טרסת אבנים הם פתחו עליו באש אשר כתוצאה ממנה נפצעו שלושה לוחמים ביניהם שי המ"פ ויוסי קבסה ז"ל.

ארנון שהיה בחוליה מאחור זיהה את מקורות האש, כיוון לשם את אש שאר החיילים ולקח איתו חוליה שניה בניסיון לבצע עיקוף שמאלי ולהגיע למקום שהיית המחבלים. הוא הגיע לטרסת אבנים וברגע שהתרומם מעליה נפגע ונפל, לידו נפגע גם אלכס ז"ל שהצליח לעלות לטרסה, ולצעוד עליה שני מטרים בלבד. בשניהם פגע קרוב לודאי מחבל ששכב בנפרד מחבריו ואשר אותו לא איתר ארנון בהסתערותו. מחבל זה נהרג באש חיילים שנוספו ובאו מאחור.

שבתאי פולג, מג"ד

אייבי ויוספה היקרים!

אין לי מילים לבטא את אשר הרגשתי כששמעתי שארנון נפל, פשוט לא הסכמתי להאמין למשמע אזני. המכה היתה עבורי כליכך הזקה ולכן גם שלב ההתאוששות היה ארוך למדי.

אינני יודע איך להתחיל בכלל ומה היה הכי קרוב למציאות. לומר לכם שבנכם היה בחור נפלא, שהיה נעים לחיות איתו ולעבוד איתו, לומר לכם שאהבו אותו בפלוגה, אז, בהתחלת הדרך ובפלוגה של ארנון המ"מ ושל ארלון הסמ"פ. הכל התחיל עבורי הרבה הרבה לפני כן. את ארנון הכרתי בביה"ס היסודי בדברת ואני זוכר שתמיד הוא היה עם החברה בכדורגל בהרפתקאות האין ספור שהיה לנו. זכור לי שלא ידענו בדיוק למה עזבתם את דברת, אך הרגיז אותנו הדבר שאתם לוקחים לנו את ארנון מהחברה שלנו. אצלנו הוא תמיד נשאר ארנון מדברת, גם כשהוא בא לדברת עם טיול מכפר הנשיא עם החברה החדשים שלו.

ההכרות שלי איתו החלה להתפשט, אך לא לזמן רב. בנובמבר 1974 נפגשתי עם ארנון בתור שני נערים הרוצים להתנדב לצנחים. היות ואני הייתי בפלוגה אחרת, וארנון בפלוגה אחרת, לא יצא לנו להפגש יום יום בבסיס, אך ראיתי אותו כל הזמן, ושמעתי על ארנון המגיסט של המחלקה. יותר מאוחר נפגשתי עמו בקורס מכי"ס, ואז ראיתי והרגשתי הרבה הרבה יותר מקרוב את אשר שמעתי בעבר. ארנון בחור שתמיד עזר לכולם ותמיד כולם אהבו אותו, ורצו להיות בסביבתו. את קורס המכי"ס סיים ארנון כמצטיין, ואז התחלנו להבין שלפנינו עומד לא רק בחור נפלא וחביב על הבריות, אלא גם מפקד מצטיין,

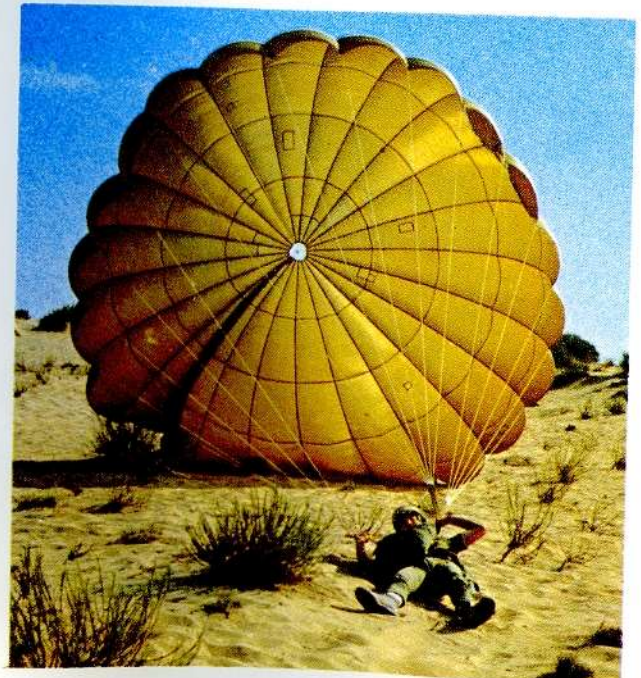
שחייליו ירוצו אחריו לא בשל דרגתו אלא בשל תכונותיו הנפלאות של ארנון בתור מפקד. ואז נאלצנו להפרד מארנון לתקופת קורס הקצינים. את קורס הקצינים סיים גם כן כמצטן וחזר אלינו לגדוד.

בשלב זה ידענו שיש לנו מפקד מצטיין בפלוגה, אדם משלנו שחי איתנו ושעבר איתנו את כל שלבי הטירונות הקשים, ושעכשיו חזר אלינו והוא איתנו שוב.

את ארנון הכרתי שוב בתור ארנון המ"מ — אדם שלא הרים קול על חייל ושתמיד ניסה להסביר לחייליו מה שהם צריכים לעשות ומה שדורשים מהם ביחידה הזאת.

אין לי מילים לומר לכם כמה נפלא היה לשרת במחלקה שבה ארנון היה מפקדה. ידעתי שיש תמיד על מי לסמוך כאן. לא אשכח לעולם את רגעי ההווי של המחלקה, ליד כוס קפה חם, לאחר יום מפרך של אימונים, יושבים כולנו וארנון איתנו בכל זמן-שהוא, למרות, שהוא אולי היה צריך לשבת שם באוהל הסגל — עד השעות הקטנות של הלילה, ולסגור לגבי יום המחרת ולסכם דברים של יום אימונים שנגמר בשעת לילה מאוחרת. היו לנו רגעים קשים מאוד, כשאנו בני המחזור של ארנון, עמדנו להשתחרר, וידענו שארנון ישאר עוד תקופת מה בצבא ושהוא לא יכול לבוא איתנו, לאזרחות. אך ידענו טוב מאוד שאנחנו משאירים בפלוגה את אחד הבחורים הכשרוניים והנפלאים ביותר מהמחזור שלנו, ושהוא יהיה דוגמא אישית לכולם ושלא ירחק היום ונפגש ביחד על הדשא — וניזכר בימים נפלאים אלה. הפעם האחרונה שפגשתי את ארנון היתה במסיבת שחרור של בני המחזור אצל אבי בקיבוץ האון,

ומאז רק מסרתי דשי"ם דרך אחד החברה, עד ששמעתי
 שצ.ה.ל. נכנס ללבנון. ידעתי ללא ספק שהיחידה
 שאני עדיין חי בתוכה נמצאת שם, ושארנון ואנשיו
 הלכו לנקום את דמם של אזרחים חפים מפשע,
 שנרצחו בידי מחבלים בכביש החוף.
 הורים יקרים עברו הרבה ימים מאז, ועדיין אינני
 מסוגל לתפוס את אשר קרה לנו. את ארנון לא
 אשכח לעולם ולא ישכחו אותו עשרות חיילים שארנון
 היה מפקדם.
 מי יתן ולא נצטרך עוד לשכל את מיטב
 הלוחמים שלנו.
 יחד איתכם ועם המשפחה משתתף אני באבלכם
 הכבד, בנפול ארנון — זכרנו לברכה.
 יהי זכרו ברוך.
שלכם, דרור.

התאריך : לא זוכר בדיוק.
 המקום : מועדון.
 הזמן : לוחץ. מבצע ליטני מתרחש.
 התרחשויות : מועדון הומה מלא מפה לפה.
 קלפים זרוקים על השטיח. העיתונים פרושים
 לכל עבר, כוסות קפה בכל מקום. עשן יוצא דרך
 החלון. הפיצריה צועקת הצילו !!!
 הטלפונים : לא מפסיקים לצלצל.
 ההודעות : לא מפסיקות להגיע.
 אנשים : יוצאים ונכנסים. מי החוצה ומי פנימה.
 מצב רוח : טוב +
 בלילה : קרב.
 המיטה : מסנוורת.
 היום : כמעט נגמר.
 לפתע — קריאה לטלפון.
 מחשבות : מה פתאום ? מה עכשיו יש לארגן
 ועוד לא אורגן ? למה בשעה כזאת ?
 השעה : כבר כמעט מאוחר.
 בטלויזיה : החדשות נגמרו.
 ברדיו : נותני סקירות מפעם לפעם, השירים נהדרים.
 במועדון : הרעש עדיין גדול, אך האנשים
 מתחילים לטפף החוצה.
 בטלפון : אבא.
 מחשבות : זה מוזר !!!
 מה השעה ?
 ההודעה : ארנון נהרג.
 מחשבות —
 שקט.
 שקט שמתמשך.
גדעון לוי

יום ראשון. בוקר שטוף שמש, האביב בעיצומו.
בגבעות "קולה" שממזרח לפתח-תקוה. היינו בשדה
בשבוע תירגולים. אני — מדריך כיתת טירונים.
זה זמן רב שלא שמתי ליבי אל השלל הרב של פרחי
הבר שצמחו בין הסלעים.

למראית עין האידיליה בעיצומה ושולטת בכל
שמסביב. בגדי החקי הצבאיים הוחלפו זה לא
מכבר במכנסיים קצרים ובליטופן העדין של
קרני השמש.

למדתי ממך ארנון, שגם בצבא על כל האפרוריות
שבו יש וחשוב למצוא את הרגעים היפים
והקסומים הקרובים לטבע או לכל דבר יפה אחר.
— הזמן עובר והשמש שוקעת.

יש הרגשה שהאידיליה נמסה ונמוגה עם וככל
שהחושך כובש לו את מקומו ביקום.
באו וקראו לי.

לא אמרו מה ולא נתנו הסברים מפורשים ולא
אמרו גם מה בדיוק.

לא שאלתי, החלטתי שמה שיהיה יש לדחות
את הקץ. הזמן עמד מלכת וכל דקה נמשכה כפרק
ארוך בתולדות החיים.
הגעתי הביתה.

היקום נבקע לשניים.

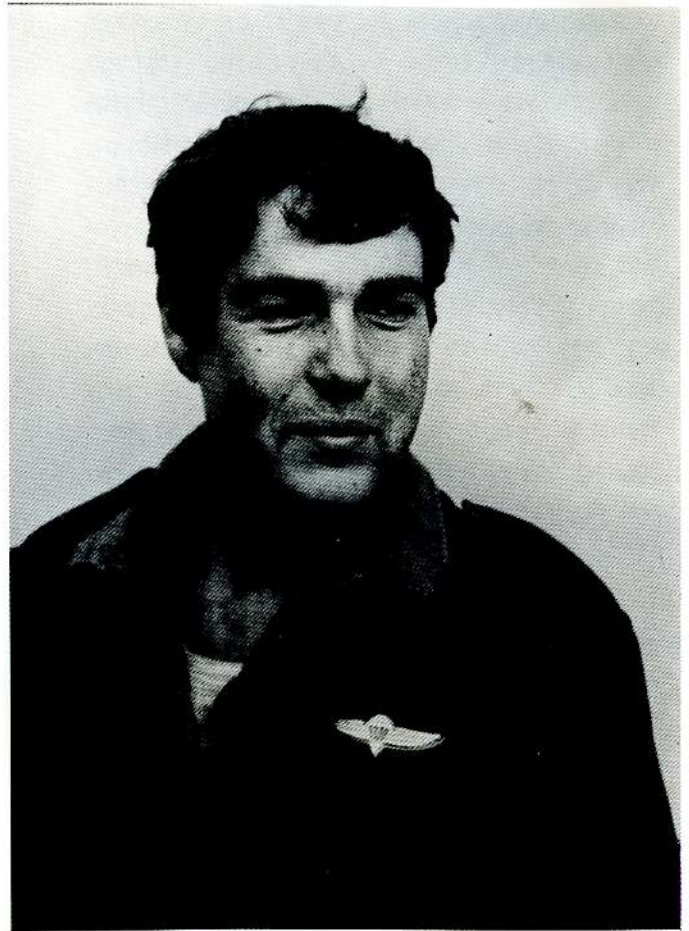
האדמה רעדה וגעשה תחתיי ולשונוות אש וגלי מים
גועשים הציפו את הסביבה לסירוגין.

הזמן, אף על פי שנדמה היה שעמד מלכת,
בסופו חלף ויום כואב רדף יום כואב חדש.

הכל איבד משמעות ותוכן.

איני יודע מה כוחה של אמונה ברגעים של פרידה
ניצחית ואיך ובמה להאמין.

"שדה של שתילים רכים שאך זה נבטו. כל שתיל
הוא תכנית כל שתיל הוא אמונה ותקווה, ויוצר

לו החקלאי יחסים עם כל שתיל ושתיל ומטפח כל שתיל ושתיל למען יצמחו אלו לעצים גדולים ומניבים. ובין לילה בהתקפה קשה של מזיק, כל העצים קמלים, ושנים רבות של עבודה והרבה מאוד ציפיות ותקוות ברגע אחד יורדים לטימיון. והגנן קורס לו תחתיהם".

ואני רואה אותך. חושב, מחייך, מתנצל ולפעמים אף כועס, על שאולי נהגנו כפי שלא היינו צריכים לנהוג ואמרנו דברים שלא היינו צריכים להגיד והם אינם לרוחך, אך דע לך שהיות והבסיס עליו נשענו ואותו בנינו יחד, כיחידה אחת, נשמט לנו מתחתינו ורגשות האושר והסיפוק שהיו לנו התרחקו שוב בשנות אור, מונחים אנו על ידי דחפים מדחפים שונים, ללא היכולת לדעת ולהסביר תמיד ובכל מצב כל דחף ודחף. מהיום בו טועים נשארנו החילונו מחפשים צידוקים וסיבות אולי בכל זאת לנסות ולהשתכנע, או ואולי טיפ טיפה להשלים, אך מה אומר לך אחא, איני מסוגל ולוא בגיוס נואש של כל ההגיונות שבעולם למצוא כאלה. העולם ממשיך בדרכו, דרך שנראית לעיתים קרובות מאוד, כדרך טועה דרך הפכפכים, וככל שנמשיך ונצמד עליה כן נרחק יותר ויותר מעקרונות המוסר הצדק, מאהבת הזולת ומהאיכפתיות החברית איש איש לרעהו. ואם באוקינוס הטרגדיות הלא אנושיות, אמצא לי דגיג קטנטן שבקטנים לצידוק, אולי בלב רוטט ובטיפה טיפה השלמה אומר, הלכת אתה ואלכס ויוסי ורבים רבים וטובים טובים אחרים להקים לכם את עולם חלומותיכם ומאווייכם, ולוא רק על מנת לתת לאותו דגיג קטנטן את האפשרות להמשיך ולחיות. אך כאמור כל זה נשאר בתאוריות ובכל מיני מחשבות מוזרות והנסיון בכל זאת להוכיח משהו מכל זה נואש, השקט בפנים רחוק מאוד.

ערב ערב ולילה לילה אני מייחל, שמה תופיע ולוא רק בקול, ותגיד ותורה לנו להמשיך כי לך טוב ואולי לגרום לנו גם כן לחפש את הטוב כאן. אך ההזיות הם הזיות ועם חלוף ההשפעה תחלופנה גם הן. והלילה עובר גם הוא והשמש שוב עולה במזרח ושירת הציפורים עם שחר שוב נשמעת לבין העצים וכולנו מתעוררים ליום חדש בחיך. ולפתע... נזכרים שוב, והקלון יורד עלינו מחדש.

קשה כואב ואכזרי לראות הורים מבכים את ילדם הרך. וקשה על אחת פי כמה וכמה שהכל נראה כל כך חסר טעם, כל כך לא צודק. סוער בתוכי כהר געש המתפרץ בעוצמה אדירה הרעיון הכל כך בלתי מובן לי לחלוטין שבמשפט "במותם ציוו לנו את החיים".

ומה איתם?
איתכם?
איתך?

אוהבים וכואבים וממאנים להאמין.
לעולמי עד ועד סוף הימים נזכר.
ליאור.

בראשי הוקרה ל:

צילה בן רשל - שדחפה ועודדה בראעים קשים

חנה אליון - שצרכה

אפרה סינה - ששקדה על העימוד, האלור והעיצוב

אקי עמר - שנתן כח

מש' שוורצמן
תשרי תשמ"א 1980